

SPARNAI

3
1978

KOMUNISTINĖS JAUNIMO SĄJUNGOS JUBILIEJUS

Artėja Visasąjunginės Lenino Komunistinės Jaunimo Sąjungos įkūrimo 60-osios metinės. Lenininio komjaunimo gretose šiuo metu beveik 13 milijonų jaunų darbininkų, per milijoną statybininkų, 130 tūkstančių mokslinių darbuotojų. Komjaunimo ženklelį nešioja apie 4 milijonus jaunųjų žemės ūkio darbuotojų, o kartu su besimokančiu jaunimu Visasąjunginės Lenino Komunistinės Jaunimo Sąjungos gretose — apie 38 milijonus jaunuolių.

Ypač daug bendro komjaunimo ir SDAALR darbuose populiarinant technines sporto šakas, gerinant specialistų ruošimą Ginkluotosioms Pajėgoms. VLKJS aštuonioliktasis suvažiavimas gerai įvertino jaunarmiečių judėjimą šalyje. Kartu buvo pažymėta būtinybė ir toliau kuo daugiau jaunimo suburti karinių-techninių sporto šakų sekcijose bei būreliuose.

SDAALR organizacijos nemažai nuveikė ruošdamos jaunimą socialistinės Tėvynės gynybai, tobulindamos komjaunimo komitetų ir gynybinės organizacijos aktyvo bendradarbiavimą.

Tarybų Lietuvos komjaunimas, sutikdamas visasąjunginį savo jubiliejų, masiškai dalyvavo šventei skirtuose renginiuose, kurių ryškiausi akcentai buvo sąjunginio komjaunuolių ir jaunimo žygio tarybinės liaudies revoliucijos, kovų ir darbo šlovės vietomis IX respublikinis saskrydis Šiauliuose, tarprespublikinė studentų dainų šventė „Gaudeamus-VII“, respublikinė vasaros VII spartakiada.

Tūkstančiai respublikos komjaunuolių dalyvavo svarbiausiame šių metų respublikiniame sporto renginyje — LTSR vasaros VII spartakiados finalinėse varžybose. Spartakiados čempionais ir prizininkais tapo komjaunuolis iš Kauno politechnikumo Arvydas Bakšys, be to, tapęs vandens motorinio sporto TSRS jaunių čempionu. Juo pasekė kitas kaunietis Montvydas Pakulis. Tarybų Lietuvos povandeninio orientavimosi varžybų TSRS jaunių pirmenybių prizininku tapo komjaunuolis kandidatas į sporto meistrus Artūras Juškevičius. Reikšmingas pergalės jau skina komjaunuoliai motociklininkas Henrikas Urbonavičius ir kartininkas Aleksandras Fedorcevas, sklaidytoja Janina Paplauskaitė.

Respublikos patriotinės draugijos darbas ruošiant kadrus Ginkluotosioms Pajėgoms šiame įvertinas TSRS gynybos ministerijos pereinamąja Raudonąja vėliava už pirmą vietą sąjunginiame socialistiniame lenktyniavime. Tai įpareigoja dar atkakliau dirbti ruošiant ikišaukiamojo amžiaus jaunimą darbui ir tarybinės Tėvynės gynybai, patriotiškai auklėjant jaunąją kartą didvyriškomis tėvų tradicijomis.

LTSR VASAROS VII SPARTAKIADOS
TECHNINIŲ SPORTO ŠAKŲ VARŽYBOSE
DALYVAVO 450 tūkstančių fizkultūrininkų,
24 tūkstančiai įvykdė sportinių atskyrių
normatyvus,
72 pasiekė sporto meistro,
147 kandidato į sporto meistrus,
1011 pirmo atskyrio rezultatus.

Respublikos SDAALR CK pirmininkas generolas majoras R. Zalnerauskas įteikia spartakiados laimėtojų prizą SDAALR Vilniaus miesto komiteto pirmininkui J. Kinduriui

I. SEINO nuotr.

KOMANDŲ RIKIUOTĖ

Tarybų Lietuvos vasaros VII spartakiados finalinės varžybos vyko dvidešimtyje techninių sporto šakų. Tiesa, kai kurios jų buvo pasirinktinės. Didžiųjų miestų grupėje komandinė įskaita buvo imami geriausių dvylikos sporto šakų finalinių varžybų rezultatai, o rajonų komandoms — šešių sporto šakų geriausi rezultatai. Susumavus surinktus taškus, komandos išsirikiavo taip: [MIESTAI] 1. Vilnius, surinkęs 66 taškus, 2. Kaunas 56, 3. Šiauliai 47, 4. Klaipėda 32, 5. Panevėžys 18; [RAJONAI] 1. Anykščiai 280 taškų, 2. Kauno raj. 273, 3. Panevėžio

raj. 270, 4. Plungė 262, 5. Vilkaviškis 247, 6. Radviliškis 224, 7. Tauragė 174, 8. Biržai 135, 9. Rokiškis 131, 10—11. Akmenė ir Utena — po 125, 12. Kėdainiai 121, 13. Jurbarkas 100, 14—15. Alytus ir Šiaulių raj. — po 94, 16—17. Jonava ir Kapsukas — po 92, 18. Kupiškis 89, 19. Skuodas 88, 20. Vilniaus raj. 77, 21—22. Kretinga ir Raseiniai — po 50, 23—24. Švenčionys ir Varėna — po 45, 25—26. Mažeikiai ir Šilutė — po 44, 27. Ukmergė 43, 28. Prienai 42, 29. Molėtai 40, 30. Pakruojis 39 taškai.

GROŽIO, JĖGOS, DRAUGYSTĖS IR SPORTINIO MEISTRIŠKUMO ŠVENTĖ

Iš įmonių cechų, kolūkinų laukų, mokyklos suolų geriausiai sportininkai birželio 29 dieną susirinko į Tarybų Lietuvos sostinę, į respublikos vasaros VII spartakiados iškilmingą atidarymą.

Beveik 700 tūkstančių žmonių dalyvavo masiškose spartakiados varžybose, tiek pat sveikatos olimpiadoje „Nuo gintarinės Baltijos iki olimpinės Maskvos“ skaičiuojama simbolinius kilometrus iki šalies sostinės. Spartakiados atidarymo dieną jie raportavo Tėvynei apie pergalės, demonstravo ryžtą siekti naujų aukštumų darbe ir sporte, kurias atveria brandaus socializmo visuomenė, neišardoma broliškų tautų draugystė.

Sventės dalyviai, pagerbdami didžiojo proletariato vado atminimą, atvyko į Lenino aikštę, padėjo gėlių paminklo papėdėje.

...Centrinis Vilniaus „Žalgirio“ stadionas pasipuošęs septynių TSRS Tautų bei Lietuvos TSR spartakiadų, Maskvos-80 olimpiados emblemo-

mis. Padangę nužeria marga spalviai kupolai,—į žaliąją veją nusileidžia parašiutininkai. Pirmieji gausiai susirinkusius vilniečius ir respublikos sostinės svečius pasveikino SDAALR sportininkai: absoliutus Pabaltijo ir LTSR čempionas, inžinierius iš Vilniaus A. Gruzdis, daugkartiniai respublikos pirmenybių prizinininkai ir rekordininkai Kauno aviacijos sporto klubo instruktorius J. Chominas, Kapuko aviacijos sporto klubo viršininkas G. Varnagiris, jų treneriuočių draugai S. Civilis, R. Maciulevičius...

Trimituojami respublikinės spartakiados žauninkai. Jie susišaukia su olimpinės Maskvos signalais. Į aikštę atžygiuoja vėliavininkai su valstybinėmis TSRS, Lietuvos TSR, sporto draugijų vėliavomis. Darniomis gretomis žengia olimpietų žaidynių, pasaulio, Europos, Tarybų Sąjungos čempionų bei rekordininkų kolona, spartakiados dalyviai. Olimpietų žaidynių, pasaulio, Europos ir TSRS pirmenybių

čempionų ir prizinininkų medaliai puošia M. Paulausko, R. Bagdono, J. Lagunavičiaus, J. Čepulio, K. Orento, R. Garmutės, N. Jerofejevo, R. Pivnicko ir daugelio kitų šventės atvykusių žaunių respublikos sportininkų krūtines.

Prie mikrofono — spartakiados organizacinio komiteto pirmininkas, Lietuvos TSR Ministrų Tarybos pirmininko pavaduotojas A. Cesnavičius. Lietuvos KP Centro Komiteto, respublikos vyriausybės vardu jis sveikina šventės dalyvius, svečius, pažymi, kad respublikos darbo žmonės, žauniais darbais pasitikę Didžiojo Spalio 60-metį, įkvėpti dideliems užmojams naujųjų TSRS ir Lietuvos TSR Konstitucijų, glaudžiai susitelkę apie Lenino partiją, sėkmingai vykdo TSKP XXV suvažiavimo nutarimus. Keliaujanti po respubliką spartakiada, jos atidarymo šventė dar labiau paskatins siekti naujų sportinių aukštumų, kuo sėkmingiau atstovauti Tarybų Lietuvai TSRS Tautų spartakia-

boje, pasaulio sportininkų forumė — 1980 metų olimpiadoje Maskvoje.

Įžymūs Tarybų Lietuvos sportininkai įneša į stadioną spartakiados vėliavą. Tuo metu į stadioną įbėga su keliausia po respubliką spartakiados ugnimi olimpinis, pasaulio ir Europos iškavimio čempionas V. Cesiūnas. Šią ugnį Klaipėdos „Baltijos“ laivų statykloje nuo plieno liejimo krosnies uždegė viena geriausių žiausių mūsų šalies ieties metikė J. Putnienė.

Aidi TSRS ir Lietuvos TSR himnai. Skrieja lėktuvai su vėliavomis. Prasideda meniniai sportininkų bei meno kolektyvų pasirodymai. Choreografinėje sluitoje „Už Tarybų valdžią“ atgyja istoriniai vaizdai. Raitelių eskadronas su vėliavomis nukelia mus į audringus Spalio revoliucijos metus.

Vaidas keičia vaidą turtum ekrane, kaleidoskopiškai, dinamiškai. „Komjaunimas — Tėvynei“, „Spalio suburta draugystė“, „Taikos sargyboje“, „Ateities žiedai“ — tokios šio spalvingo, ryškaus renginio dalys.

Grožio, jėgos, draugystės, sportinio meistriškumo šventės programą atliko beveik 5000 žmonių.

Vyriausiasis šventės režisierius — respublikos liaudies artistas, TSRS valstybinės premijos laureatas V. Bartusevičius. Pastatymui vadovavo respublikos nusipelnę meno veikėjai S. Sverdiovas, J. Gudavičius, V. Nasvytis, TSRS sporto meistras A. Česna, spartakiados žauninkus, maršą ir „Odę sportui“ sukūrė šventės vyriausiasis muzikos vadovas, Lietuvos TSR nusipelnęs meno veikėjas A. Raudonikis.

Spartakiados atidarymą stebėjo Lietuvos Komunistų partijos ir respublikos vyriausybės vadovai, Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos sesijos dalyviai.

Taip respublikinės spartakiados ugnis, gynybinės draugijos sportininkų eskorto lydimą, keliaavo iš mūsų uostamiesčio į Vilnių

I. ŠEINO nuotr.

Keletą mėnesių vyko spartakiados techninių sporto šakų, kurias respublikoje kultivuoja apie 470 tūkstančių žmonių, finalinės varžybos. Jas turėjo galimybę stebėti ne tik miestų, bet ir daugelio rajonų gyventojai. Beveik visur finalinių varžybų startai vyko šventiškai, sportininkai pasiekė aukštų rezultatų.

Radiogramų priėmimo ir perdavimo, povandeninio sporto greičio pratimų, orientavimosi, karinės taikomosios daugiakovės, kartingų, automobilių žiedinių lenktynių, autoralių, motokroso, motociklų daugiakovės, radijo sporto „lapių medžioklės“, laivų modelizmo, jūrų daugiakovės, automobilių daugiakovės, automodelizmo, radijo daugiakovės, parašiutizmo, motobolo, aviamodelizmo, autokroso ir vandens motorinio sporto finalinėse varžybose dalyvavo 1500 pajėgiausių respublikos sportininkų. Sklandymo varžybos dėl blogų oro sąlygų nebuvo užbaigtos. Geriausių rezultatų bendroje įskaitoje pasiekė Vilniaus miesto ir Anykščių rajono komandos, kurioms liepos 29 d. Vilniaus Vingio parke surengtoje spartakiados nugalėtojų pagerbimo iškilmingoje šventėje ir buvo įteikti specialūs prizai. Apdovanojimus įteikė ir nugalėtojus bei prizininkus pasveikino respublikos SDAALR Centro Komiteto pirmininkas, generolas majoras R. Zalnerauskas.

Džiugu, kad savo užmojais ir meistriškumo lygiu ši spartakiada pranoko visas ankstesniasias. Masinių ir techninių sporto šakų varžybose PDG komplekso ženklukus įsigijo 350 tūkstančių respublikos gyventojų, 315 tūkstančių fizikultūrininkų tapo atskyrininkiais. Vien tik techninių sporto šakų varžybose įvairių sportinių atskyrių normatyvus įvykdė daugiau kaip 24 tūkstančiai sportininkų.

Finalinės varžybos išaiškino nugalėtojus, geriausias komandas. Tačiau šiomis varžybomis Tarybų Lietuvos VII spartakiada dar nesibaigia. Kūno kultūros kolektyvuose, klubuose, rajonuose ir miestuose spartakiados startai tęsis iki Tarybų Sąjungos Tautų vasaros VII spartakiados finalinių varžybų.

Zymiausi Tarybų Lietuvos sportininkai, kurių tarpe ir šalies sklandymo čempionė bei daugkartinė prizininė, tarptautinės klasės sporto meistrė R. Garmutė, spartakiados atidarymo parade
J. KARPOVIČIAUS nuotr.

Spartakiados iškilmingo atidarymo ir nugalėtojų apdovanojimo šventės spalvinga puošmena buvo sostinės SDAALR parašiutininkų šuoliai

A. ALYČIO nuotr.

Kartu su bičiuliais

Sventiškai ir draugiškoje sportinėje aplinkoje, tačiau kiek neįprastai vyko Tarybu Lietuvos vasaros VII spartakiados parašiutinio varžybos. Neįprastai todėl, kad sportinėje kovoje dėl spartakiados apdovanojimų rungtyniavo ne tik respublikos SDAALR aviacijos sporto klubų parašiutininkai, bet ir kitų žinybų šios sporto šakos entuziastai. Be to, lygiagrečiai su spartakiados varžybomis vyko ir atviras respublikos SDAALR čempionatas, į kurį buvo pakviesti seni bičiuliai ir geri sportinių kovų draugai — parašiutininkai iš Lodzės (Lenkija) ir Plovdivo (Bulgarija) aeroklubų. Šių pirmenybių įskaiton kitų žinybų sportininkų rezultatai nebuvo imami, nors visi rungtyniavo fuo pačiu metu.

Gerai ar blogai, kad visos varžybos buvo „suplaktos“ į vieną? Rungtyniauti su užsienio ir kitų žinybų sportininkais spartakiados dalyviams buvo malonu. Tai buvo akstinas siekti geresnių rezultatų. Tačiau vargu ar tai gali atsvirti kitą labai svarbų varžybinį faktorių — galimybę kuo dažniau dalyvauti aukšto rango varžybose, nuo ko didele dalimi priklauso parašiutininko meistriškumas.

Gaila, bet šį kartą respublikos pajėgiausi parašiutininkai, kurie, beje, spartakiadoje startavo prieš tai neturėję rimtesnių varžybų, neteko galimybės bent pora kartų išbandyti jėgas sportinėje kovoje su pajėgiais varžovais. Atskirai ir skirtingu laiku surengtos spartakiados varžybos, draugijos pirmenybės

ir draugiškas tarptautinis mačas būtų turėję didelę naudą respublikos rinktinės parašiutininkams, ruošiantis TSRŠ Tautų VII spartakiadai. Praktikoje jau seniai patikrinta, kad varžybų sudvejinimas — ne į naudą sportininkų meistriškumui.

Kaip ten bebūtų, o varžybos vis tik pasisėkė. Daug naujų veidų, rungtyniaujant dėl spartakiados ir draugijos čempionato apdovanojimų, matėme Kapsuko, Vilniaus, Kauno ekipose, o tas faktas, kad varžybose startavo 11 moterų ir 32 vyrai, atstovavę šešioms komandoms ir dar 13

Viršuje: su parašytu PO-9 tiksliai į centrą nusileidžia spartakiados čempionas, kaunietis sporto meistras V. Tichomolovas. Apačioje: ant garbės pakyls komandos, užėmusios spartakiadoje prizines vietas. Pirmi — vilniečiai E. Kremzer, A. Gruzdis, A. Utkinas ir S. Čivilis; kairėje — antrą vietą užėmusios Kauno rinktinės parašiutininkai — G. Pugačiova, V. Tichomolovas, S. Vaitkevičius, J. Chominas ir L. Gluško; ant trečiojo garbės pakyls laiptelio — bronzos medalių laimėtojai Kapsuko sportininkai J. Utkinienė, V. Marcinkevičius, R. Morkūnas ir R. Maciulevičius. M. KURAIČIO nuotr.

parašiutininkų rungtyniavo asmeniškai, daug ką pasako.

Oras nelepino sportininkų. Vieno pratimo šuoliai nusileidimo tikslumui iš 1000 metrų aukščio buvo atliekami net dvi dienas, o rungtyniaudami antrame pratime sportininkai sugebėjo atlikti tik po du akrobatinių figūrų kompleksus ir šuolius iš 2000 metrų aukščio. Tiksliausiai šuolius iš 1000 m atliko sporto meistras iš Kauno V. Tichomolovas, šokinėjęs naujausiu parašiotu PO-9. Jis šėšiuose šuoliuose nutolo nuo rato centro 36 centimetrus. Šis rezultatas užfiksavo kauniečiui spartakiados čempiono aukso medalį. Dešimčia centimetrų atsiliko kandidatas į sporto meistrus iš Vilniaus V. Ivanauskas, o bronzos medalį laimėjo parašiutinio veteranas sporto meistras A. Gruzdis, šokinėjęs su parašiotu UT-15. Vilniaus skaičiavimo mašinų gamyklos specialaus konstravimo biuro vedantysis konstruktorius Algis Gruzdis vienintelis iš varžybų dalyvių tris kartus nusileido tiksliai į rato centrą. Šiuos, o taip pat kitų sportininkų tikslų šuolių rezultatus fiksavo paties Algio kartu su draugais sukonstruotas specialus elektroninis matuoklis.

Iš moterų šio pratimo šuolius tiksliausiai atliko pirmaatskyrininkė iš Kauno L. Gluško, šėšiuose šuoliuose nutolusi nuo rato centro 191 centimetrą. Antrą vietą užėmė kauniečių sporto meistrė G. Pugačiova (3,78 m), o trečią — kandidatė į sporto meistrus iš Kapsuko J. Utkinienė (4,21 m).

Respublikos SDAALR čempionų medaliai atiteko V. Ivanauskui ir J. Utkinienei.

Beveik visus tuos pačius sportininkus matėme prizininkų rikiuotėje ir kitame prati-

me, atliekant akrobatinių figūrų kompleksą dviejuose uždelstuose šuoliuose iš 2000 metrų aukščio. Ir čia spartakiados čempionu tapo V. Tichomolovas. Antras buvo A. Gruzdis, o bronzos medalis įteiktas kapsukiečiui sporto meistriui R. Maciulevičiui. Moterų šios rungties varžybose prizininkėmis atitinkamai tapo G. Pugačiova, L. Gluško ir J. Utkinienė.

Draugijos pirmenybėse geriausi buvo A. Gruzdis ir J. Utkinienė. Jie pirmavo ir bendroje įskaitoje. Tuo tarpu respublikinės spartakiados parašiutinio absolučiais čempionais tapo kauniečiai L. Gluško ir V. Tichomolovas. „Sidabras“ čia atiteko G. Pugačiovai ir A. Gruzdiui, o bronzos medaliai — J. Utkinienei ir S. Čiviliui.

Trečias pratimas — komandinis. Kartu nusileidimo tikslumui iš 1000 m aukščio šokdavo keturi vienos ekipos parašiutininkai: trys vyrai ir moteris. O atlikti jiems reikėjo po keturis šuolius, kurių visi nutolimo nuo centro rezultatai buvo sumuojami. Tiek spartakiados varžybose, tiek draugijos čempionate pirmoji vieta atiteko Vilniaus pirmajai rinktinei, kurioje startavo pirmaatskyrininkė Ema Kremzer ir sporto meistras Algis Gruzdis, Aleksandras Utkinas bei Stasys Čivilis. Jie bendroje sumoje nuo rato centro nutolo 18 m 54 cm. Antrą vietą užėmė Kapsuko komanda (24,91 m), o kauniečiai liko trečioje vietoje (30,78 m).

Šis komandinis pratimas ir nulėmė laimėtoją spartakiados parašiutinio varžybų bendrakomandinėje įskaitoje. Nugalėjo Vilniaus pirmoji rinktinė, surinkusi 70,28 taško. Daugiau kaip septyniais taškais atsiliko kauniečiai, o

28 taškais — trečią vietą spartakiadoje užėmusi Kapsuko komanda.

Respublikinėse SDAALR pirmenybėse komandinė pirmoji vieta taip pat atiteko Vilniaus pirmajai rinktinei (70,28 taško). Sekančias vietas pasiskirstė: 2. Plovdivas (90,88), 3. Vilniaus II ekipa (91,55), 4. Kapsukas (98,84), 5. Lodzė (106,92). Kadangi Kauno komandoje startavo kitų žinybų parašiutininkai, jų rezultatai draugijos varžybų įskaiton nebuvė imami.

Varžybose parašiutininkai atliko 622 šuolius. Daugiausia LTSR spartakiados ir SDAALR pirmenybių medalių iškovojo draugijos čempionai J. Utkinienė (3 aukso, 1 sidabro ir 4 bronzos) bei A. Gruzdis (5 aukso ir 2 sidabro). Iš svečių geriausių rezultatų atvirose respublikos SDAALR pirmenybėse pasiekė parašiutininkas iš Lodzės M. Kochaniakas, bendroje asmeninėje įskaitoje iškovojęs antrąją vietą ir sidabro medalį, o trečiuoju prizininku ir bronzos medalio laimėtoju šiose varžybose tapo sportininkas iš Plovdivo I. Koloforovas.

Kaip vertino varžybas specialistai?

Aloyzas GURNIS, Lodzės klubo viršininkas: „Seniai žinome Lietuvos parašiutininkų meistriškumą. Varžybos, kurios buvo puikiai organizuotos, mūsų komandos jauniems parašiutininkams buvo gera meistriškumo mokykla. Kitąmet, kai mūsų klubas švęs penkiasdešimtmetį, ta progą surengsime tarptautines varžybas, į kurias pakvietėme Lenkijos klubų, o taip pat Lietuvos TSR, Bulgarijos, Vokietijos Demokratinės Respublikos ir Italijos parašiutininkus. Tada pasistengsime

treniruotumą įrodyti laimėjimais“.

Tončo TONČEVAS, Plovdivo komandos vadovas: „Savo sportininkų pasiekimais nesu patenkintas. Gerai organizuotose ir nuoširdžios draugystės aplinkoje vykusiose varžybose privalėjome pasiekti geresnių rezultatų. Mažiau buvo stebėti jusių jaunų parašiutininkų tikslūs šuoliai.“

Gintas VARNAGIRIS, LTSR parašiutininkų rinktinės treneris: „Apskritai, vertinant geriausių respublikos parašiutininkų startus, rezultatais nesu patenkintas. Geriau pasirodė tik grupiniuose šuoliuose. Didesnės konkurencijos laukėme iš svečių iš Lodzės ir Plovdivo, bet šį kartą jiems nelabai sekėsi. Mažiau tai, kad varžybose su prityrusiais sportininkais drąsiai ir neblogai rungtyniavo jauni Kapsuko ir Vilniaus parašiutininkai, kurių dauguma startavo tik asmeninėje įskaitoje. Tikėjimės, kad jie netrukus įsilies į respublikos rinktinės gretas. O mūsų meistrams šios trigubos varžybos buvo vienas rimčiausių išbandymų prieš sąjungines pirmenybes“.

Norėtusi pabrėžti dar ir tai, kad šios varžybos buvo bene svarbiausia žvalgyba ir pirmas rimtas meistriškumo patikrinimas, ruošiantis TSRS tautų VII spartakiadai. Įvertinimą, matyt, duos LTSR aviacijos sporto federacijos parašiutinio komitetas, dalykiškai aptaręs ne tik rinktinės narių ir kandidatų pasirodymą, bet ir jų treniruotį bei rungtyniavimo klausimus. Neturėtų likti be atgarsio ir netikusi varžybų suporinimo praktika, kuri, kaip jau minėjome, nepadaeda augti sportininkų meistriškumui.

K. NAUDŽIUS

TIK GERI NORAI...

Į respublikinės spartakiados sklaidymo varžybas, kurios birželio 24 — liepos 7 dienomis turėjo vykti Kauno Jono Žiburkaus aviacijos sporto klubo aerodrome Pociūnuose, susirinko 10 moterų ir 26 vyrai iš visų respublikos sklaidymo klubų, net kelių klasių sklaidytuvais pasiruošę siekti pergalių. Deja, dėl lietingų orų sklaidytojoms taip ir nepavyko užbaigti nė vieno pratimo, o vyrai finišavo tik viename pratime, nors

visų sportininkų norai ir siekiai buvo geri. 127 km trikampio maršrutą greičiausiai nuskrido Prienų eksperimentinės sportinės aviacijos gamyklos sklaidytojas R. Koronkevičius, gavęs 346 taškų įvertinimą. Vienu tašku atsiliko kauniečiai V. Sabackis, o trečią vietą užėmė jo komandos draugas G. Nekrašius.

TRYŠ G. JUDINO MEDALIAI

Liepos pirmoje pusėje Kaune vyko LTSR vasaros VII

spartakiados laivų modelizmo finalinės varžybos. Jose dalyvavo per šešiasdešimt laivų modeliavimo sporto mėgėjų.

Po įtemptų kovų spartakiados čempionais tapo: F-3-V modelių klasėje — klaipėdiečiai R. Simonauškas, jo komandos draugas A. Saladinas (EN), vilniečiai I. Tomaševičius (DM-1) ir A. Lugavenka (F-1-V-2,5). Bene didžiausia sėkmė lydėjo kauniečius. Jų atstovas G. Judinas užėmė net tris pirmąsias vietas: modelių klasėse F-1-E-1, F-1-E — per 1 kg ir F3-E.

Kitų klasių modeliais spartakiados čempionais tapo: kauniečiai A. Velička (D-10), P. Sermukšnis (DX), E. Vaškevičius (S-5-M), V. Slukštyš (EK) bei A. Cesnaitis (F-2-A).

Komandinė pirmoji vieta atiteko Kauno ekipai, surinkusiai 1407 taškus. Antrą vietą užėmė Vilniaus komanda (678 tšk.), o trečioje vietoje liko klaipėdiečiai (461 tšk.). Rajonų grupėje geriausiai pasirodė taip pat kauniečiai, surinkę 401 tašką. Antri — Tauragės laivų modeliavotojai (304 tšk.).

DEBIUTANTŲ PERGALĖS

Spartakiados varžybų laimėtojas vilnietis Henrikas Andrijevskis

Kaip ir daugelis kitų sporto žakų, aviamodelizmas įtrauktas į TSRS Tautų vasaros VII spartakiados programą. Todėl kovos LTSR vasaros VII spartakiadoje mūsų aviamodeliuotojams buvo rimtas egzaminas, ruošiantis 1979 m. finaliniams startams.

Nors ši vasara aviamodeliuotojų, kaip ir kitų sportininkų, nelepino nei saulute, nei dangaus žydryne, tačiau LTSR vasaros VII spartakiados aviamodelizmo finalinių varžybų dalyviai, sugebėję įveikti orų kaprizus, gana sėkmingai finišavo, iškovodami naujų pergalių, išaiškinauami naujus čempionus.

Varžybos laisvo skridimo modeliais vyko liepos pradžioje Biržuose. Meteorologinės sąlygos ir šį kartą nebuvo palankios sportininkams, — beveik visą laiką lijo, pūtė stiprus gūsingas vē-

jas. Tačiau nėra to blogo, kas neišeitų į gera — byloja liaudies išmintis. Taip atsitiko ir šį kartą. Juk tik tokiose sunkiose sąlygose išryškėja sportininko valia, fizinis užsigrūdinimas, orientacija bei meistriškumas.

Atkakli kova vyko sklandytuvų modelių varžybose. Po keturių turų pirmavo vilnietis R. Indrišonis ir prieniškis V. Raulinaitis. Tačiau paskutiniame lemiamame ture maksimalų rezultatą pasiekė tik jaunas atskyrininkis iš Garliavos A. Povilonis (vadovas A. Sakalauskas). Jis iškovojo čempiono vardą, o taip pat tapo jaunių varžybų nugalėtoju. R. Indrišonis nuo A. Povilonio atsiliko tik trimis sekundėmis, o V. Raulinaitis — aštuoniomis.

Varžyboms lėktuvų modeliais su gumos varikliais orai pasitaikė truputėlį geresni. Jau po antro turo į priekį išsiveržė pirmaatskyrininkis prieniškis A. Bendinskas. Jis pirmavo iki šešto turo. Tačiau šeštasis buvo lemiamas — čia savo auklėtinį aplenkė G. Bartkevičius. Jis surinko 1066 taškus ir laimėjo spartakiados aukso medalį. A. Ben-

dinskas turėjo tenkintis trečiaja vieta (986 tšk.), nors jaunių grupėje jis pasirodė geriausiai. „Sidabras“ atiteko vilniečiui L. Malachatkai, surinkusiam 1031 tašką.

Taimeristų tarpe nebuvo daugkartinio respublikos čempiono L. Fiodorovo. Čia sėkmė lydėjo vilniečius. Nugalėjo sostinės atstovas H. Andrijevskis (902 tšk.), o jo komandos draugas G. Lazauskas, surinkęs 829 tšk., užėmė antrą vietą. Pastarasis tapo nugalėtoju ir jaunių grupėje. Trečioji vieta atiteko kauniečiui A. Kolosauskui (812 tšk.).

Kaune liepą buvo surengtos likusių penkių — kordinių rungčių finalinės varžybos. Dvigubą pergalę jose šventė daugiametis respublikos rinktinės narys vilnietis V. Rimkaitis. Jis iškovojo „auksą“ už sėkmingiausius pasirodymus pilotaziinių modelių (1719 tšk.) bei jo mėgiamoje lėktuvų modelių kopijų (1012 tšk.) klasėse. Prizininkais šiose klasėse atitinkamai tapo vilnietis S. Nugaras (1639 tšk.) bei kaunietis B. Šulcas (1569 tšk.) ir vilnietis P. Akinis (804 tšk.) bei V. Išganaitis iš Kauno (749 tšk.). Pajėgiausiu greitininku tapo daugkartinis respublikos čempionas ir rekordistinkas S. Nugaras. Jo modelis išvystė vidutinį 223,6 km/val greitį. Panevėžietis Z. Velička (216,36 km/val) buvo antras, o V. Ferminas iš Jurbarko — trečias (147,54 km/val). Lenktyniniais modeliais ir vėl sėkmė lydėjo sostinės atstovus J. Oleką ir V. Sidlauską. Toliau sekė kauniečiai G. Orlovai ir N. Matiuška bei jurbarkiečiai V. Soroka ir M. Legačinskai. Komandinės oro kaulynės laimėjo Kauno spor-

tininkai V. Marinskis ir A. Kolosauskas.

Sios varžybos išaiškino ir galutinę komandų rikiuolę. Lietuvos TSR vasaros VII spartakiados nugalėtoja tapo Vilniaus komanda, surinkusi 12 taškų. Aštuoniais taškais atsiliko kauniečiai, „bronzą“ atiteko Panevėžio sportininkams — 27 taškai. Ketvirtoje vietoje miestų grupėje Klaipėda — 31 taškas ir penktoje Šiauliai — 29 taškai. Rajonų tarpe vietomis pasiskirslyta taip: 1. Jurbarkas, 2. Varėna, 3. Kauno raj., 4. Utena, 5. Prienai, 6. Biržai, 7. Plungė, 8. Panevėžio raj. ir 9. Akmenė.

Pasibaigus varžyboms galima padaryti ir kai kurias išvadas. Jos, deja, nėra optimistinės. Labai silpnai finalinėse varžybose pasirodė šiaurietis, silpniau savo galimybių rungtyniavo Klaipėdos komanda. Į laisvo skridimo modelių varžybas pastaroji atsiuntė ir 2 jaunių atskyrininkus. Tad suprantama, kad jų pasekmės negalėjo būti užskaitytos. Keista, bet Kauno komandos greitininkas neįstengė parodyti įskaitinio rezultato. Beveik visi rajonai startavo tiksliai laisvo skridimo modeliais, o tai mažino jų galimybes kovoti dėl prizinių vietų. O štai Alytaus, Kapsuko, Telšių ir Šilutės rajonai, nors čia ir yra ATSK, kurie įpareigoti vystyti aviamodelizmą, išvis neišstatė komandų.

Respublikos spartakiados nugalėtojai išaiškinti. Lieka rimtai, dalykiškai ruošti didžiajam jėgų išbandymui — TSRS Tautų vasaros VII spartakiadai.

A. PRANSKĖTIS,
LTSR nusipelnęs treneris

Spartakiados čempionas prieniškis Gediminas Bartkevičius ruošia modelį startui
M. JURAČIO nuotr.

Auga nauja lenktynininkų karta

APIE KARTINGĄ, JO VYSTYMĄ, SMALININKŲ TARYBINIAME ŪKYJE-TECHNIKUME, KAI KURIAS ŠIOS SPORTO ŠAKOS PROBLEMAS PASAKOJA LTSR VASAROS VII SPARTAKIADOS ČEMPIONAS, KANDIDATAS Į SPORTO MEISTRUS ROMUALDAS ŠČIUCKAS

Gausiame respublikos spartakiados kartingistų varžybų dalyvių būryje ši sportininkų grupelė iš karto patraukė dėmesį. Ji išsiskyrė savo vienu, tvarkinga apranga, organizuotumu, susiklausymu. Į patrauklių bruožų juodaplaukį vyriškį, kuris nuolat kažką aiškino jaunesniems vaikams, vilkintiems baltais treniuočių kostiumais, nuolat patarimų ir pamokymų kreipėsi kitų kolektyvų nariai. Ką ir besakyti, Smalininkų tarybinio ūkio-technikumo komandos treneris ir spartakiados dalyvis Romualdas Ščiuckas ne tik pripažintas varžybų lyderis, bet ir nepaprastai populiarius kartingistų gretose šios sporto šakos žinovas. Tad nutarėme pasinaudoti jo žiniomis ir mes.

— „SPARNAI“ PERŽENGĖ AVIACIJOS SPORTO RIBAS. JIE TAPO BENDRU LEIDINIŲ TECHNIKOS SPORTO ŠAKOMS. KĄ GALĖTUMĖTE PIRMA PROGA PAPASAKOTI MŪSŲ SKAITYTOJAMS APIE KARTINGĄ!

— Mažasis kartas — šis manevringas, kiek triukšmingas mikroautomobiliukas — framplinas jaunimui į autolenktynininkus. Neabejoju, kad iš gausaus būrio kartingistų, kurie dalyvavo LTSR spartakiados, o drauge ir respublikos kartingo čempionato pirmojo turo varžybose, laikui bėgant ir esant sąlygoms, iš-

augo naujas žiedininkų būrys. Pradėję nuo karto, susipažinę su lenktyniavimo principais, išmokę maksimaliai išnaudoti techniką įeinant į virą, įveikiant jį bei pasinaudoję variklio privalumais tiesioje, vaikinai tampa autolenktynininkais dar ir neatsisėdę už tokio automobilio vairo.

Tiesa, man viskas buvo priešingai.

ZURNALISTO KOMENTARAS. Romualdas Ščiuckas daugeliui automobilių ir motociklų sporto mėgėjų žinomas jau bene du dešimtmečius. Vienuolika metų kultivavo Kaune motociklų sportą, o po to „persėdęs“ į automobilį. Ir čia greičio entuziastas sparčiai tobulėjo. Iškovojęs šalies čempionatą antrąją vietą Tiesa, tai jau buvo pasiekta dirbant ir sportuojant Tauragės sporto technikos klube. Bet... lenktynėms reikalingas automobilis. O jo — patvaraus, gerai paruošto, tinkamo sąjunginėms varžyboms nebuvo. Ir Romualdas Ščiuckas, ne kartą lankęsis kaimyniniame Jurbarko rajone ir patyręs Smalininkų tarybinio ūkio-technikumo vadovybės dėmesį ir jaunimo pomėgį kartingui, pasidavė gundančiam pasiūlymui — pradėjo čia ruošti jaunimą, rodydamas asmenišką pavyzdį karto valdyme, technikos žinojime.

— Svarbiausia, kad kartin-

gistu galima tapti jau nuo devynių metų. Matote, kaip anksti gali prasidėti, prasmingai naudojant kartingo sportą, būsimojo autolenktynininko specializacija.

— JŲ TURITE GALVOJE „PIONIERIAUS“ KLASĘ!

— Iš dalies. Daugelyje techniško sporto šakų, mano asmeniniu įsitikinimu, be reikalo ribojamas pradinis amžius. Kartingė ši problema išspręsta. Pradedančiam vaikui — nebūtinai berniukui! — visiškai pakanka 50 cm galin-gumo variklėlio, kuris įmontuotas į „Pionieriaus“ klasės kartus. Būdamas devynių metų, jis jau įgyja valdymo įgūdžių, taktinių bei techninių žinių, lenktyniavimo meno. Paskui paauglys persėda į „Jaunimo“ klasės kartą, kur jam patikėtas jau 125 cm galin-gumo variklis. Tas pats variklis yra ir „Sąjunginės“ bei „Tarptautinės“ klasės kartuose. Vadinasi, esant palyginti jaunam, galima išeiti visą šios sporto šakos „akademiją“. Belieka tik persėsti į lenktyninį automobilį, ir mes turime paruoštą autolenktynininką žiedininką. Tad abejoti kartingo nauda netenka. Galima tik apgailestauti, kad ši sporto šaka dar netapo plačiai kultivuojama respublikoje, kad nėra vieningos karto automobilio sistemos.

— KIEKVIENAS KOLEKTYVAS, KULTIVUOJANTIS KARTINGĄ, PRIVALĖTŲ TURĖTI IR ŽIEDINIŲ AUTOLENKTYNIŲ SEKCIJĄ!

— Būtų idealu, bet tai tuo tarpu nerealu. Neužtenka automobilių, lėšų. Manau, kad kiekvieną kartingistų kolektyvą privalėtų dalykiškai šefuo-

ti automobilių sporto technikos klubai. Tegul pradžioje jaunimas ir negauna aukščiausios klasės mašinų. Bet pati lenktyninio automobilio gavimo perspektyva būtų didžiulis aktyvus jaunimui, kultivuojančiam kartingą, patrauktų į jo gretas daug drąsių, sumanių, techniką mėgstančių vaikų bei merginų. Juk vien tais, kurie kultivuoja kartingą prie klubų, vargu ar galima pasitenkinti. Tai įtikinamai parodė LTSR vasaros VII spartakiados rezultatai — tik vienas „klubininkų“ kaunietis V. Sabataitis tapo čempionu. Kiti trys — visi kartingistų kolektyvų auklėtiniai iš Raguvos bei mūsiškiai. Tačiau nei Raguvoje, nei Smalininkuose nėra autolenktynėms reikalingų mašinų. Taip ir nubyra žmonės, kurių vėliau, startuojant sąjunginėse varžybose, pasigendame. Rodos, flek metų kalbame, kad grandis masiš-kumas-meistriskumas neatskiriama, o vis pamirštame ją įgyvendinti! Tai viena. Kita — kartingą vertėtų propaguoti kolūkiuose, tarybinuose ūkiuose, MSV, TSO, ATĮ — žodžiu, visur, kur yra technika, ją pamėgę žmonės. Ir nepamiršti autolenktynininkų perspektyvos — įgyti mašiną, duoti žmonėms pasireikšti. Esu įsitikinęs, kad šiuo atveju ir drausmės pažeidimų būtų kur kas mažiau, nekalbant jau apie kitas negeroves. Tad ryžkimės! Reikia, be to, visu rimtumu spręsti kartu gamybos, kolektyvų aprūpinimo jais klausimą.

ZURNALISTO KOMENTARAS. R. Ščiuckas dirba su smalininkiečiais — jaunimu, kuris tarybiniame ūkyje-tech-

nikume įgyja techninių mechanikų ir techninių elektrikų specialybes, pusantrų metų. Tai gan trumpas laikas. Bet prityrusio sportininko darbo vaisiai, rengiant kartingistus, akivaizdūs. Per tą laiką kandidatai į TSRS sporto meistrus (meistrų respublikoje nėra, nes nedalyvaujama tarptautinėse varžybose) tapo šeši vaikinai. Tai Juozas Leonavičius, Viktoras Šimkus, Romas Baltramonaitis, Vaidas Lazdauskas, Arvydas Adomaitis, Gintas Vaitkauskas.

Jau pernai, pirmąsias darbo metais, respublikos čempionais šalia R. Ščiucko, tapo J. Leonavičius ir A. Ašmonas, o du smalininkiečiai tapo prizininiais. Pernai kartingistų kolektyvas, kurio gretose dar ir keturi pirmaatstų sportininkai, laimėjo visas respublikoje surengtas kartingistų komandines varžybas. Iškovota 13 taurių! Tačiau technikumai — ne sporto klubas. Ateina jaunimas, įsivaina žinias, ir palieka Smalininkus, drauge palikdamas ir viltį kada nors vėl sėsti į kartą, dalyvauti varžybose, nekalbant jau apie lenktyninį automobilį. Dėl to R. Ščiucko mintys dėl masiškumo ir meistriškumo, dėl sportininkų perimamo ypač aktualios. Juk taip prarandami „aukso trupiniai“.

— KAIP JUMS PAVYKSTA TAIP GREITAI PARENGTI AUKŠTOS KVALIFIKACIJOS SPORTININKUS!

— Jokios paslapties čia nėra. Technikume turime 16 kartų. Sekcijoje narų du kartus daugiau. O norinčių sportuoti — vos ne visi 800 auklėtinų ir dar daug miestelio jau-

nimo. Kitaip tariant, remiوسي grynai sportinės konkurencijos ir meistriškumo principu. Vaikinai mokosi technikos, taktikos paslapčių, jie daug dirba ir mūsų specialiose dirbtuvėse, kur jų „profesorius“ jau nebe aš, o mūsų mechanikas auksarankis Zigmas Pocius. Treniruojamės kasdien po 2—3 valandas, išskyrus, žinoma, priešvaržybinių periodą, kai iš asfaltuotos aikštelės, atstojančios mums kartodromą, pasitraukiame atėjus sutemoms. Vaikinai noriai treniruojasi ir patys, nes technikumė dažnai rengiamos varžybos, atrankiniai startai į savo rinktinę. Pagal jų rezultatus ir sudarome komandas įvairiausių varžyboms. Principas čia paprastas — kuris geresnis, tas ir įgyja starto teisę.

ZURNALISTO KOMENTARAS. Sis atsakymas nėra pilnas. Dažniausiai R. Ščiuckas važiuoja priekyje kitų kartingistų ir jiems ne žodžiais, o veiksmais rodo, kaip įveikti viršų, pralaimint laiko minimumą, kaip įvažiuoti į posūkį ir racionaliai iš jo išeiti. Nuolat važiuodami paskui trenerį, o po to ir patys, smalininkiečiai įgyja įgūdžius, reikalingus vos ne automatiškai įveikti posūkius. Tai viena. Antra — darbas dirbtuvėse.

Čia įrengtas stendas varikliams bandyti, yra tekinimo staklės. Jaunieji kartingistai, vadovaujami savo trenerio ir kolektyvo mechaniko Zigmą Pocius, mokosi ne tik pažinti techniką, rasti jos trūkumus, bet ir gerai paruošti ją, forsuoti. Ir pagaliau trečia — labai didelė konkurencija dėl vietos technikumui, o drauge

ir Jurbarko rajono rinktinėje.

Niekas sportininkų, kad ir respublikos čempionas, kandidatas į sporto meistrus nėra užsigerantavęs vietos komandoje. Kad ir kaip gerai sportuosi, būsi nepažangus, ir su kartingu teks atsiveikinti.

Nelaikomi rinktinėje ir neprogresuojantys. Štai dėl ko LTSR vasaros VII spartakiadoje pasigedome kai kurių praejusiu metų LTSR čempionų. „Žalią kelią geriausiems“ — tokiu principu grindžiamas darbas Smalininkuose. Ir jis, kaip pastebi visi kartingo specialistai, duoda puikius rezultatus. Juk 1977 m. geriausių respublikos kartingistų taures iškovojo ne tik treneris, bet ir jo auklėtinis Romas Baltramonaitis, taisy pačiais metais debiutavęs respublikinėse varžybose!

— SPARTAKIADOS VARŽYBOSE STARTAVO 108 SPORTININKAI. ČIA BONA IR JAUNIŲ, IR LABIAU PRITYRUSIŲ ATSKYRININKŲ, IR KANDIDATŲ Į MEISTRUS. BENDRAS LYGIS, ATRODO, NEBLOGAS. KUO TAD PAAIŠKINTI, KAD SAJUNGINĖSE VARŽYBOSE NEMUNO KRAŠTO KARTINGISTAI PRIVERTI TENKINTI PENKTA VIETĄ!

— Tik ne sportininkų meistriškumo stoka! Geriausi respublikos sportininkai galėtų drąsiai rungtyniauti lygių varžovų teisėmis su pajėgiausiais.

Kartingas — techniška sporto šaka. Vadinasi, svarbų vaidmenį pasirodyme vaidina pati technika, inventorių. Kad ir gaudamas nedaug aukštos klasės variklių kartams, LTSR SDAALR CK sporto skyrius juos ne visada teisingai paskirsto. O variklis, gerai paruoštas, forsuotas — gero sėkmės dalis. Antra — padangos. Tik refas turime specialias lenktynines, aukštos kokybės praplaitas padangas. Aš, asmeniškai, tokią įsigijau. Startavau jomis per spartakiadą. Ir kiekviename nedidelio Vilniaus kartodromo rate laimėdavau prieš varžovus po 3 sekundes. Pasakėčiau, kiek brangių sekundžių tai sudaro per 32 ratus!

Ir pagaliau treniravimo sąlygos. Respublikoje neturime nė vieno tarptautinio standarto kartodromo. Kaip tokiu atveju gerai pasiruošti atsakingiems startams! Kol situacija nepasikeis, perspektyva pasiekti geresnę vietą TSRS pirmenybėse, sekančiais metais vykšančioje TSRS Tautų vasaros VII spartakiadoje, atrodo, gana miglota. Manau, kad vertėtų organizuoti, ruo-

šiantis šiam svarbiausiam įėjimui išbandymui, treniručių stovyklą broliškose respublikose, kur yra geri dideli kartodromai. Na, ir žinoma, rimtai pasirūpinti technika, atnaujinti ir patobulinti ją.

ZURNALISTO KOMENTARAS. Kartodromas Smalininkuose išaugs 1980-aisiais. Tai dar vienas tarybinio ūkio technikumų direktoriaus, didelio kartingo entuziasto Algio Glodo rūpinimosi šia sporto šaka įrodymas. Gautas praėjusiais metais geriausių pripažintas tarptautinių standartų kartodromo projektas. LTSR žemės ūkio ministerijai remiant, jis jau pradėtas įgyvendinti. Išaugus kartodromui, prieš šešerius metus pradėjusi gyvuoti technikumų kartingistų sekcija, direktoriaus Algio Glodo nuolatinio rūpesčio apgaubta, pasieks dar geresnių rezultatų.

— AR ESATE PATENKINTAS DARBU, STARTAIS, PASIEKIMAIS, AR NETRAUKIA LENKTYNINIO AUTOMOBILIO VAIRASI!

— Malonu, džiugu dirbti su smalsiu, greitai progresuojančiu jaunimu. Technikumo vadovybės rūpinimasis, geros sąlygos, laimėjimai, be abejo, įkvepia, teikia moralinį patitenkinimą. Bet štai tų patirčių tas autolenktynininko kipšas, kuris vis neduoda ramybės, gundo, verčia mintimis vis dažniau sugrįžti prie žiedinių lenktynių trasos, strėlės lekiančios, paklusnios mašinos valro. Tad prisiekti, kad amžinai būsiu iš kimas kartingul, negaliu. Juk kartas — didysis tramplinas į automobilizmą. Ar ne laikas ir man, kol dar nevēlu, padaryti šį žingsnį! Tik ir vėl — vaikinių galia. Štai ir kovoja manys kartingistas su autolenktynininku. Kuri nugalės — nesiryžu pasakyti.

ZURNALISTO KOMENTARAS. Tarybų Lietuvos kartingų sportui, rinktinėi, nekalbant jau apie smalininkiečius, būtų labai skaudu neįveikti prityrusio ir pripažinto aso. Juk Romualdas, šis talentingas sportininkas su įgimtais pedagogų gabumais, su savo patirtimi duoda labai daug ir respublikos rinktinės nariams, ir jauniems Smalininkų tarybinio ūkio-technikumo auklėtiniais. Bet galima suprasti ir žmogišką autolenktynininko aistrą. Ką daryti? Gal galimas kompromisas. Ščiuckas — kartingistų treneris, juo ugdytojas ir patarėjas, ir Ščiuckas — žiedinių autolenktynių dalyvis. Tai būtų ko gero, puiki išeitis. O gal yra kita?

A. SURKUS

Čempionas Romualdas Ščiuckas (viduryje) po sėkmingų finišų spartakiados varžybose

AUTORIAUS nuotr.

TECHNINIŲ sporto šakų mėgėjų kalendoriuje, kuriame gausu varžybų, LTSR vasaros VII spartakiados finaliniams startams teko ypatinga vieta.

Ir kas įdomu: daugeliu atveju varžybų šeimininkai tapdavo ir finalinių startų laimėtojai. Tai ypač akivaizdžiai pademonstravo Kaune vykusios jūrų **daugiakovės** finalinės varžybos. Čia visas prizines vietas iškovojo kauniečiai. „Namų sienos“ padėjo kandidatui į sporto meistrus V. Razygrajevui iškovoti aukso medalį, sporto meistrui D. Orentui — sidabro, o sporto meistrui V. Razinui — bronzos. Komandiniai apdovanojimai įteikti Kauno sportininkams. Rajonų grupėje geriausiai startavo radviliškiečiai.

Panašiai reikala susiklostė ir **motociklų daugiakovės** varžybose, kurios buvo surengtos Panevėžio apylinkėse. Panevėžio rajono sportininkai E. Ramonas ir L. Petraitis bei rajono rinktinė iškovojo asmeninių ir komandinių nugalėtojų vardus. Be panevėziečių spartakiados čempionų medalius pelnė taip pat kupiškietis L. Bolna ir biržietis A. Klezys. Tarp miestų sportininkų, kurie šiose varžybose „grojo antrais smuikais“, sėkmingiausiai pasirodė vilniečiai.

Kovinį pasirengimą, didelį mokėjimą privalėjo pademonstruoti **radijo sporto daugiakovės** varžybų, vykusių Vilniuje, dalyviai. Lyg žvalgiai, permesi į priešo pusę, jie turėjo orientuotis miške, užmegzti radijo ryšį, priimti ir perdavinėti radiogramas, „gintis“ mėtant granatas. Sėkmingiausiai tai atliko varžybų šeimininkai vilniečiai, 58-iais taškais pralenkę šiauliečius ir net 322 taškais trečią vietą užėmusius Kauno sportininkus. Asmeninių varžybų laimėtojų medaliai atiteko svečiams — kauniečiui A. Petružiui ir anykštietei G. Persenaitei. Pastarosios pergalė nulėmė

NAMUOSE IR SIENOS PADEDA

Anykščių sportininkų laimėjamą rajonų įskaitoje. Beje, į namus su spartakiados laimėtojo medaliu grįžo ir dar vienas Anykščių komandos narys — tai G. Saulius, geriausiai startavęs jaunių gretose.

Dar geresnį pasirengimą turėjo rodyti Kauno sporto bazėse vykusių **taikomosios karinės daugiakovės** finalinių varžybų dalyviai. Jiems teko šaudyti, įveikti kliūčių ruožą, rungtyniauti sukarintame krošė, plaukti, demonstruoti sugebėjimus figūriniame važiuime. Iš keturių vyrų rungčių tris laimėjo kauniečiai. Sporto meistras V. Staškūnas iškovojo aukso medalį trikovėje, sporto meistras S. Radziulis buvo geriausias sukarintame krošė, o Z. Pudžemis — įveikiant kliūčių ruožą. Vienos rungties „auksą“ laimėjo vilniečiai. F. Šamsutdinovas, A. Paslauskas ir V. Juškevičius buvo taikliausi šaudymo dvikovės varžybose. Moterų 1500 m sukarintą krošę bei kliūčių ruožą geriausiai laiku baigė vilnietė sporto meistrė S. Kopicikaitė-Veličkė.

Savotiška staigmena Elektrenuose stebėjusiems **povandeninio orientavimo** varžybas buvo „ichtiandrai“ iš Žemaitijos. Tiesa, Plungės komanda, debiutavusi šios sporto šakos varžybose, dar nepajėgė deleguoti savo atstovų į prizininkų gretas, bet vienas faktas, kad plungiškiai, vieninteliai iš rajonų, dalyvavo finale ir iškovojo 50 taškų,

vertas pagyrimo. Komandomis pergalę atiteko Vilniaus sportininkams. Spartakiados absoliučiais čempionais tapo sostinės atstovai N. Kampainaitė ir V. Siniakovas. Jaunių tarpe aukščiausi apdovanojimai atiteko kauniečiams I. Sepitovai ir A. Juškevičiui.

Dvigubą šiauliečių pergalę pasibaigė Kaune vykusios **radijo sporto „lapių medžioklės“** finalinės varžybos. Šiaulių miesto sportininkė D. Matusevičiūtė iškovojo aukso medalį daugiakovėje. Vyrų grupėje nugalėjo kauniečiai E. Ignotas.

Utenos apylinkėse spartakiados medalius išsidalino **motokroso** dalyviai. Rungtyniaujant atskirų klasių motociklais, spartakiados čempionais ir aukso medalių laimėtojai tapo: L. Blaškevičius (Vilnius), E. Ramonas (Panevėžio raj.), K. Zinevičius (Šiauliai), vilniečiai H. Urbonavičius ir Z. Garnys su priekabininku E. Stašinskiu.

Panevėžyje išbandė jėgas **automobilių sporto daugiakovės** mėgėjai. Jie atstovavo penkiems miestams ir septyniems rajonams. Sportininkai privalėjo demonstruoti figūrinį važiavimą, taupyti kurą, šaudyti. Ir šiose varžybose „sienos“ padėjo panevėziečiams. Tiek automobiliais VAZ, tiek ir GAZ geriausiai pasirodė Panevėžio autobusų parko vairuotojai Vytautas Jelinskas ir Bronius Grigaliūnas. Toliau atitinkamai priži-

nes vietas iškovojo E. Olendra iš Panevėžio raj. Staniūnų tarybinio ūkio ir S. Sniukšta iš Panevėžio ATJ-1 bei automobilių gamyklos darbuotojas Antanas Juškevičius ir jo brolis Vladas, dirbantis Panevėžio ATJ-1. Tad netenka stebėtis, kad ir komandomis nugalėjo panevėziečiai. Jie surinko 110 tšk. Antri buvo šiauliečiai — 53, treči — uostamiesčio atstovai — 50 taškų. Rajonų grupėje prizininkais tapo Panevėžio, Švenčionių ir Tauragės rajonų atstovai.

Rokiškyje vykusiose **automotokroso** varžybose GAZ-51 klasėje nugalėjo vietos ATJ-1 sportininkas V. Markelis, ZIL-130 — Šiaulių ATJ-1 atstovas P. Karilskas o GAZ-53 — Šilutės MSMV darbuotojas E. Vitkus.

Komandomis spartakiados prizininkais miestų grupėje tapo Šiaulių, Kauno ir Panevėžio, o rajonų — Rokiškio, Utenos ir Šilutės sportininkai.

Vandens motorinio sporto varžybas, vykusias Kaune, įtikinamai laimėjo vietos sportininkai. Aukso medaliai atskirose laivų klasėse įteikti Kauno atstovams V. Chmiliauskui, J. Janušauskui, L. Kavaliauskui, E. Kuprevičiui, A. Matukevičiui, V. Sakavičiui ir A. Šlapikui, o jaunių tarpe — A. Bakšiui, A. Gladčenkai ir M. Pakuliui.

Kretingos gyventojai buvo spartakiados **motobolo** varžybų liudininkai. Vienodu rezultatu — 5:0 — nugalėję Mažeikių ir Radviliškio sportininkus, kretingiškiai dėl čempiono vardo susitiko su Skuodo komanda, savo ruožtu nugalėjusia Mažeikių ekipą — 6:0 ir radviliškiečius — 1:0. Lemiamą dvikovą pasėkme 2:1 laimėjo kretingiškiai.

Taigi Tarybų Lietuvos vasaros VII spartakiados startai daugeliu atvejų buvo sėkmingi tų techniškų sporto šakų mėgėjams, kurių sporto bazėse vyko atsakingos kovos.

B. JANULIONIS

VILNIAUS AUTOMODELIUOTOJŲ PERGALES

SDAALR Vilniaus automotokros kartodrome nuleista Lietuvos vasaros VII spartakiados automodelizmo finalinių varžybų vėliava. Tarybų Sąjungos Didvyris P. Siračovas pasveikino sportininkus su pergalėmis, įteikė nugalėtojams medalius, diplomus ir asmenines dovanas.

Finalinėse varžybose vienuolikos komandų sportininkai rungtyniavo keturių klasių automodeliais: radiu valdomais, 2,5 ccm lenktyni-

niais, 5 ccm lenktyniniais ir modeliais-kopijomis.

Radiu valdomų modelių klasėje spartakiados čempiono aukso medalį iškovojo vilnietis Henrikas Visockis, surinkęs 503,6 taško. Antras buvo jo komandos draugas Anatolijus Cachovskis (377,6), o trečias — Raseinių rajono sportininkas Vytautas Gružas (335,6).

2,5 ccm lenktyniniais modeliais geriausiai pasirodė taip pat vilnietis Eduardas Stelingas. Jo modelis išsvystė 209,302 km/val vidutinį greitį. „Sidabras“ buvo įteiktas kauniečiui Ričardui Zutkiui

(144 km/val), o trečioje vietoje ilko raseiniškis Darius Merklopas (136,363 km/val).

Ir 5 ccm lenktyniniais automodeliais pirmavo vilniečiai. Greičiausias buvo Antano Bielinio modelis, išsvystęs 216,867 km/val greitį. Antroje vietoje liko kauniečiai Raimondas Bagdonavičius (185,567 km/val), trečioje — vilnietis Vladimiras Ogonkovas (174,757 km/val).

Modeliais-kopijomis daugiausia taškų (166,264) surinko vilnietis Arvydas Janickas. Jam įteiktas čempiono aukso medalis. Antroji

vieta pripažinta kauniečiui Viliui Bagdonavičiui (144,744), trečioji — Kauno rajono sportininkui Raimondui Kochanuskui (117,552).

Komandomis miestų grupėje taškų pelnė tik nugalėtojai vilniečiai (1473,6) ir Kauno (749,9) komanda. Rajonų grupėje nugalėjo Raseinių automodeliuotojai, surinkę daugiau taškų net už kauniečius — 811,7. Sekančias dvi prizines vietas užėmė Kauno rajono (289,6) ir Panevėžio rajono (102,9) ekipos.

L. JORAITE

Be kurio peros laiku įsijungęs trumpųjų bangų radijo imtuvą, žmogus patenka į savotišką pasaulį — Morzės abėcėlės ženklų bei radijotelefoninių pokalbių nuotrupų pasaulį. Radijo mėgėjui trumpabangininkui šie garsai eteriye — lyg simfonija, žmonių bendravimo, savitarpio pagalbos ir supratimo kalba.

Nuo radijo atsiradimo žmonijos istorija užfiksavo ne vieną trumpabangininkų paramos atvejį. Prisiminkime Italų generolo Nobilės ekspediciją į Arktiką. Tuomet jos perduotą SOS signalą priėmė ir apie tragišką ekspedicijos būklę pasauliui pranešė tarybinis trumpabangininkas. Jo dėka prasidėjo nepamirštama gelbėjimo operacija. Ir ne lik tais tolimesiais metais nematomi, asmeniškai nepažįstami korespondentai — radijo mėgėjai trumpabangininkai, suteikė žmonijai nepamirštamų paslaugų. Per žemės drebėjimus Venesueloje ir Jugoslavijoje, kai nuslojo veikę ryšiai, kontaktą su pasauliu, visas žinias perduodavo radijo mėgėjai.

Statistikos duomenimis šlandien 140 pasaulio šalių yra per 600 tūkstančių trumpabangininkų. Garbingą vietą šiame neaprepiamame radijo mėgėjų anteny miške užima dažnai nuskambantis Kauno Antano Sniečkaus politechnikos instituto mokslinio tiriamojo sektoriaus ultragarso laboratorijos vyr. inžinieriaus Algio Kregždės trumpųjų bangų stoties šaukinys UP2NK.

Ką ir besakyti — per 20 aktyvaus radijo mėgėjo veiklos metų A. Kregždė užmezgė dešimtis tūkstančių ryšių su visų žemynų trumpabangininkais, dalyvavo įvairiausiose varžybose. Naivu būtų galvoti, kad pergalės atėjo savaime, lengvai. Komandinio 1966 metų pasaulio varžybų laimėtojas, daugkartinis mūsų žemyno neoficialių pirmenybių, tarptautinių varžybų nugalėtojas bei prizininikas, šalies, Pabaltijo bei Tarybų Lietuvos čempionas, TSRS tarptautinės klasės sporto meistras Algis Kregždė pradėjo, kaip ir daugelis kitų, nuo mokyklos radijo būrelio. Tuomet Biržų Juliaus Janonio vidurinėje jie, tiesa, nedarė sudėtingų trumpųjų bangų radijo imtuvų, nedirbo „raktu“. Tačiau bendros žinios apie radiotechniką, bandymai savistoviai susimontuoti paprasčiausius radijo aparatus atvedė daugelį biržiečių į nūdienių radijo bei ryšių specialistų gretas. Tra-

diciniais laipteliais — pažintis — pomėgis — darbas — entuziazmas — meistriškumas — kopė ir Algis Kregždė, 1958-aisiais pradėjęs studijuoti Kauno politechnikos institute. KPI radijo klubas kvietė pirmakursius. Atėjo drauge su kitais ir Algis. Vienam kitam pritrūko kantrybės, ištvėmės. Trumpabangininkams reikia labai daug dirbti, žinoti, suvokti, nuolat papildyti žinių bagažą. Ir įgyjama tai palaipsniui — darbu, entuziazmu, kruopštumu.

Pabandykite įsiklausyti į

tūrą, ją būtina tobulinti, parengti atsakingoms varžyboms, paruošti anteny kompleksus, derinti, tikrinti. Juk per varžbas visas turi veikti be sutrikimų!

Daug, labai daug ir atsидėjus reikia dirbti mėgėjui trumpabangininkui, siekiant aukšto meistriškumo, tobulumo. Aukštų rezultatų KPI radijo klube yra pasiekę nemažai žmonių. Algis Kregždė — vienas jų. Apie tai akivaizdžiai byloja dešimtys vertingų trofėjų bei diplomų, puošiančių klubo patalpas.

NESIBAIGIANČI SIMFONIJA

penkių vienu metu kambaryje kalbančių žmonių žodžius, įsiminti juos, perprasti. Sunku? O štai trumpabangininkui panašiai tenka „kalbėtis“ visą laiką, kad atskyrus eteriye „grūdus nuo pelų“. Juk tų signalų CQ — kas trumpabangininkų kalba reiškia „visiems visiems“ su po to sekanti mėgėjo šaukinys — aibėst ir susigaudyti per varžbas šiame margame šaukinių spiečiuje reikia žaibiškai: perkrauti atmintyje šaukinių pirmąsias raides, skiriančias atskiras šalis, parinkti reikalingiausius, duodančius daugiausia taškų, užfiksuoti stotį, kuo geriau sureguliuoti radijo signalo ryškumą, stiprumą bei toną, užmegzti su ja kontaktą. Nė lengva surasti šioje eterio simfonijoje, atliekamoje elektroniniais „raktais“, jos leitmotyvą. Juo labiau, jeigu klausytis jos tenka ilgiau. Pavyzdžiui, per Europos pirmenybes taip reikia dirbti 36 valandas. Kokia įtampa! Ne kiekvienas ją išlaiko. Todėl labai svarbu nuolat būti fiziškai pasiręgusiam. O tai, pasak Algio Kregždės, prasideda nuo kasdieninės rytinės mankštos ir tęsiama plaukimu, bėgimu, žodžiu, visu tuo, kas stiprina ir skatina širdies bei nervų sistemos darbą. O kur darbas su radijo technika? Juk ją dažniausiai tenka pasigaminoti pačiam. O ir gavus apar-

Ko čia lik neral ir pasaulio varžybose 1966 metais iškovojo taurę (tuomet KPI kolektyvinės stoties komandos nariai, vadovaujami Algio, buvo išvykę į ekspediciją Gruzijon, kur, esant geresnėms geografinėms sąlygoms, mezgė žimtus tolimų ryšių), ir Europos pirmenybėse laimėti prizai, TSRS bei kitų šalių varžybose iškovojo apdovanojimai, diplomai su TSRS, Anglijos, Bulgarijos, CSSR, JAV, Lenkijos, Kolumbijos, Olandijos, Rumunijos, Suomijos, Švedijos, VDR, Venesuelos, VFR, Naujosios Zelandijos radijo sporto federacijų, Tarptautinės radijo sporto mėgėjų sąjungos padėkos žodžiais.

— Malonu ne vien apdovanojimais, — pasakoja Algis Kregždė. — Džiaugsmas netelpa širdyje, kai matai, kad bendras darbas, varžybų azartas, jungias mus, klubo rinktinės narius, nenuėjo velui, kad buvę mūsų komandos nariai — studentai, išsisklaidę iš „gimtojo lizdo“ po visą respubliką, neprarado entuziazmo, dirba, tobulėja, iškovoja naujas pergalės.

Štai dvejus metus paeiliui Europos čempionais tapo Šiaulių televizijos gamyklos kolektyvinė stotis. Jos organizatorius ir siela — buvęs KPI radijo klubo rinktinės narys Jonas Paškauskas. Sėkmingai darbuojasi trumpabangininkų kolektyvas Kapsu-

ko maisto pramonės automaty gamykloje, kurį subūrė buvęs instituto stoties (šaukinys UK2KNP) operatorius Vidmantas Andriūškevičius, Vytauto Urbono vadovaujamas Kauno „Elektros“ gamykloje, daugelis kitų trumpabangininkų. Kiekvienas jų, dirbantis dabar įvairiausiose miestuose pagal institute įgytas profesijas, visada prisimena dienas, praleistas Kauno Antano Sniečkaus politechnikos instituto radijo klube, kuriam jau du dešimtmečius vadovauja didelis trumpųjų bangų radijo sporto entuziastas, instituto Radijo ir elektrotechnikos fakulteto vyr. dėstytojas, TSRS tarptautinės klasės sporto meistras Arvydas Macas. Tiesa, ne visada lengva trumpabangininkams, ypač pradedant steigti stotį. Bet darbštumas, entuziazmas ir optimizmas nugalė visus sunkumus. Pavyzdžiui daugeliui yra Algio Kregždės sportinis kelias, KPI radijo mėgėjų veikla. Mokymo įstaigoje žmonės ateina, pabūna ir išeina. Įvairių jie palieka pėdsaką savo Alma Mater. Radijo sporto entuziastai trumpabangininkai pasižymi kaip puikūs technikos specialistai. Savo pomėgio skatinami, jie nuolat kuria, ieško, turtina KPI radijo klubo laboratoriją, visada padeda jaunesniesiems.

Molonu užėti į klubo laboratoriją — darbo centrą. Nuteikia viskas — aplinka, įvarkingai sudėliotos ryšių kortelės, pačių entuziastų jėgomis pasigaminata elektroninė skaičiavimo mašina, kurios pagalba operatyviai apdorojami varžybų rezultatai, kiti įrenginiai, imtuvai, nekalbant jau apie apdovanojimus. Todėl netenka stebėtis, kad KPI radijo klubas, vienijantis 80 narių, tapo savotiška respublikos rinktinės kandidatų ruošimo kalve. Štai ir dabar dešimt geriausiųjų nuolat dalyvauja varžybose, sudarydami komandas branduolį. Tai Algis Pipiras, Arvydas Vingrys, kiti studentai, kol kas savę vadinantys „meistrų įpėdiniais“. Tačiau jau šlandien jie puikūs operatoriai, su jaunatvišku pasitenkimu dirbantys prie kolektyvinės stoties imtuvų. Jie siekia, kad KPI radijo mėgėjų trumpabangininkų šaukinys UK2PCR būtų žinomas visuose pasaulio žemynuose, kad šis šaukinys kuo dažniau būtų įrašomas į įvairiausių sąjunginių ir tarptautinių varžybų laimėtojų protokolus.

I. ALEKSAITIS

IKI MEDALIŲ — DVI NAKTYS KELIO

Didžiulė minia klaipėdiečių bei uostamiesčio svečių susirinko tą gražų penktadienio vakarą Baltijos prospekte palydėti LTSR VII spartakiados automobilių ralio varžybų dalyvius į ilgą ir sunkią kelionę per šešis respublikos rajonus. Manau, verta pabrėžti šių varžybų organizatorių nuopelnus. Jos vyko sklandžiai. Buvo atidarytos gražiai ir iškilmingai. Organizacinio komiteto pirmininkas, SDAALR Klaipėdos miesto komiteto pirmininkas P. Sapožnikovas paskelbė varžybų atidarymą. Sportininkus sveikino ir laimingo kelio palinkėjo Klaipėdos miesto vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotojas A. Songaila, LTSR SDAALR CK pirmininko pavaduotojas S. Kairys, varžybų vyriausias teisėjas sąjunginės kategorijos teisėjas A. Kurdzikauskas, pionieriai.

Pirmąją dieną sportininkams reikėjo įveikti 612 km kelio, kuriame 118 km tęsėsi greičio ruožai. Sekančią dieną — 647 km, o papildomų greičio ruožų — 111 km.

Nuo specialios starto pakylės varžybas pradeda pirmasis ekipažas — V. Makūnas — V. Leonavičius. Po jų kas dvi minutes išvyksta į trasą dar 72 įgulos.

Gaila, kad jų gretoje nematėme S. Brundzos ir brolių Girdauskų. Jie tuo metu TSRS rinktinės sudėtyje rungtyniavo Graikijoje „Akropolio“ ralyje, o po to „Zlatni piasci“ varžybose Bulgarijoje. Be jau minėtų asų nematėme starte ir daugiau stiprių

lenktynininkų. Treniruočių metu nesėkmė ištiko 1977 m. čempioną II klasės automobiliais B. Norgėlą. Naktį kelyje Rietavas—Endriejavas iš šalikelės iššokęs briedis savo gyvybės kaina atėmė iš čempiono galimybę ginti savo titulą.

Pirmojo rato rezultatai ėmė aiškėti ankstyvą šeštadienio rytą, kai į finišą grįžo 51 ekipažas. 22 įgulos dėl įvairių priežasčių nebegalėjo tęsti kovos. Tarp jų — žinomi autolenktynininkai V. Makūnas, A. Jurevičius, A. Pangonis, V. Andrejūkas, B. Gorbis. Už techninių reikalavimų pažeidimus teisės dalyvauti antrame varžybų rate neteko K. Alijauskas — S. Gegelis, G. Meškauskas — K. Rutkauskas. Per pertrauką tarp pirmojo ir antrojo varžybų ratų nesėkmė ištiko 1977 m. ralio čempionus pirmojoje klasėje G. Stelmoką ir A. Daunoravičių iš Tauragės. Jie, nusprendę laisvą laiką skirti dar vienai treniruotei, išvyko į trasą. Pasekmės labai liūdnos: sudaužytas automobilis.

Tačiau, kad ir sumažėjus dalyvių skaičiui, sportinė kova dėl to nė kiek nesušvelnėjo. Sekmadienio rytą finiše sulaukėme tik 41 automobilį.

Gerai pasiruošę varžyboms buvo sportininkai iš Kauno A. Sniečkaus politechnikos instituto J. Dereškevičius — A. Dubinskas. Visai neseniai J. Dereškevičius, startuodamas Kijeve TSRS rinktinės sudėtyje, užėmė garbingą

ketvirtą vietą tarptautinėse plento žiedinėse varžybose. Beveik nepailsėjęs po šių atsakingų lenktynių, jis startavo Klaipėdoje ir geriausiai pasirodė I klasės dalyvių tarpe. Labai nedaug nuo jų atsilikę kiti KPI komandos nariai Z. Balčiūnas — R. Milius. Sie du ekipažai yra prityrusio automobilių sporto specialistai, žinomo žiedininko, o reikalui esant, ir ralisto, A. Jurevičiaus auklėtiniai.

„Politechnikos“ STK sportininkus jau daugelį metų galima nesunkiai atskirti ir treniruočių stovyklų, ir varžybų metu. Ši komanda draugiškiausia, nuoširdžiausia, visada pasiruošusi padėti kitiems ir pasiryžusi nugalėti.

LTSR VII spartakiados automobilių ralio visose klasėse nugalėjo kauniečiai. Tai labai rimtas signalas sostinės

TECHNINĖS PASEKMĖS

I KLASĖ (VAZ-2101; VAZ-21011. VARIKLIO TORIS IKI 1300 CCM)

1. J. Dereškevičius — A. Dubinskas (Kaunas), 2. Z. Balčiūnas — R. Milius (Kaunas), 3. E. Paulauskas — E. Jakas (Kaunas), 4. R. Jakučionis — J. Zidonis (Kaunas), 5. A. Vankovičius — G. Balčiūnas (Kaunas), 6. K. Kvietkus — V. Onuškevičius (Vilnius).

II KLASĖ (VAZ-2103; VAZ-2106; „MOSKVIC“. VARIKLIO TORIS IKI 1600 CCM)

1. R. Bulvydas — A. Daugėla (Kaunas), 2. A. Speičys — K. Speičys (Vilnius), 3. V.

sportininkams: jiems dar kartą būtina peržiūrėti miesto rinktinių sąrašus, sudaryti tinkamus treniruočių ir varžybų planus, padirbėti rimtai, susikaupus. O kauniečiai džiugino spartakiados varžybose savo gausiomis gretomis. Ne vienas jų startavo nuosava mašina ir iškovojo čempiono titulą (R. Buivydas — A. Daugėla) arba tapo varžybų prizininku.

Blogiausią įspūdį šiose varžybose paliko tai, jog jau nebe pirmą kartą kai kurie teisėjai neatvyksta į varžybas, trūksta teisėjavimo atributikos (ypač tikslųjų laikrodžių bei chronometrų). Atrodo, atėjo laikas rimtai susirūpinti šiais klausimais. Rūpintis tokiais reikiškiais negalima. Juo labiau, kad 1979 metais Lietuvoje vyks TSRS Tautų VII spartakiados finalinės ralio varžybos. Laiko dar yra, tad būtina viskuo pasirūpinti!

S. RAMOŠKA,
SDAALR respublikinio sporto technikos klubo viršininkas

Ciutelė — V. Jakubauskas (Kaunas), 4. S. Ališius — J. Grumadas (Kaunas), 5. J. Butkevičius — A. Obolėvičius (Kaunas), 6. R. Adinavičius — V. Zindzius (Kaunas).

III KLASĖ (GAZ-24 „VOLGA“)

1. S. Praninskas — V. Laurinaitis (Kaunas), 2. R. Kurauskas — V. Mankus (Kaunas), 3. V. Charalmas — A. Aliejūnas (Šiauliai), 4. B. Balčiūnas — V. Zolynas (Kaunas), 5. E. Bojalis — V. Zamarskas (Klaipėda), 6. L. Vanžodis — B. Balys (Kaunas).

KOMANDINIAI REZULTATAI:

1. Kaunas, 2. Vilnius, 3. Šiauliai.

TECHNINIŲ SPORTO ŠAKŲ MOKSLEIVIŲ SPARTAKIADOJE

Birželio 19—24 dienomis Klaipėdoje vyko respublikos moksleivių techninių sporto šakų IV spartakiados aviamodelizmo varžybos. Jose dalyvavo devyniolikos miestų ir rajonų komandos. Kiekvienos ekipos sudėtyje startavo penki dalyviai su laisvo skridimo modeliais ir radiju valdomais sklandytuvais.

Pirmąją dieną buvo rungtyniaujama F-1-A klasės modeliais. Pirmą vietą laimėjo

asmeniškai dalyvavęs vilnietis Vaclovas Četyrchovskis, surinkęs 1106 taškus, antrą — Prienų raj. atstovas Algirdas Bredelis (1049 tšk.), o trečiuoju buvo sportininkas iš Panevėžio raj. Eugenijus Naulickas (1004 tšk.).

Sekančią dieną vyko taimerinių ir radiju valdomų modelių startai. Taimeristų tarpe pirmąją vietą po įtemptos kovos laimėjo vilnietis Gintaris Lazauskas (546 tšk.), antrą — vilnietis Danas Babenskas (525 tšk.), trečią — Prienų raj. atstovas Ramūnas Jurkus (506 tšk.).

Radiju valdomų sklandytuvų

modelių startuose dalyvavo 11 sportininkų. Nugalėjo Vilniaus pirmos komandos sportininkas Robertas Urbanavičius. Antroje vietoje liko klaipėdiečiai Saulius Navickas, trečioje — kaunietis Grigorijus Orlovai.

Trečią dieną rungtyniavo sportininkai su F-1-B ir A-1 klasių modeliais. F-1-B modeliais čempionu tapo asmeniškai dalyvavęs Kauno sportininkas Audrius Benkunskis (890 tšk.). Antruoju buvo Akmenės raj. aviamodeliuotojas Vidas Dimavičius (829 tšk.), o trečioje vietoje liko Prienų raj. sportininkas Arūnas

Bendinskas (819 tšk.).

A-1 modelių klasėje pirmavo taip pat Kauno atstovas Artūras Švoba, surinkęs 571 tšk. Antrą ir trečią vietas pasidalijo vilniečiai Aleksandras Gnatenka ir Valdas Žvinigėla.

B-1 modelių klasėje nugalėjo kaunietis Rolandas Jasmontas (470 tšk.). Antroje vietoje liko Biržų raj. sportininkas Rimantas Morkūnas (292 tšk.), o trečioje — prieniškis Arūnas Blekaitis (221 tšk.).

V. SILICKAS,
TSRS sporto meistras

Kai kas iš vilniečių dar prisimena Sapieginėje buvusį trampliną šuoliams su slidėmis. Nebuvo jis labai didelis. Kaip šuolininkai sako, 30 metrų galingumo. Tačiau nematau, kad šokinėti nuo jo taip jau labai paprasta būtų. Ką jūs pasakytumėt, pamatę nuo atsispyrimo stalo atsiplėšusį ir oru skriejantį septynerių metų berniuką? Nutrūktgalvis, padaužat! Bet tokių padaužiškų bruožų, matyt, reikia geram sportininkui. Zbignevas Kivertas [tai jis septynmetis debiutavo Sapieginėje] sporte pagarsėjo labai įvairiai ir įdomiai.

...Kada LTSR VII spartakiados automobilių žiedinių plento lenktynių dalyviai, teisėjai ir visa palyda atvyko prie Minsko ir apsigyveno Raubičių olimpinėje bazėje, nuo to atmintino šuolio Sapieginėje jau buvo praėję daugiau kaip trisdešimt metų. Z. Kivertas per tą laiką respublikos čempionu šuoliuose su slidėmis pabuvojo net keletą kartų. Pirmąjį jaunių „auksą“ jam įteikė 1954-ais, paskutinįjį suaugusiųjų grupėje — 1972-aisiais. Per tą laiką buvo ir tolimesnių skrydžių, negu leidžia Ignalinos tramplinas, ar nustojęs egzistuoti Sapieginės „veteranas“. Tarnaudamas armijoje, Zbignevas nuo Gorkio tramplino nusikrijo 86 metrus ir užėmė trečiąją vietą Ginkluotųjų Pajėgų pirmenybėse. Buvo jau ne vienas sėkmingas startas ir automobilių lenktynėse.

Nenuostabu, kad Raubičiuose jau pirmąjį ankstyvą rytmetį pamačiau Zbignevo ir jo jaunesnįjį brolį Kazimierą, taip pat buvusį šuolininką, o nūnai padėjusį ruošti Zbignevo automobilį varžyboms, pačioje Raubičių tramplino viršūnėje, gerokai aukščiau už ant kalno stūkšančios bažnyčios bokštus. Gal būtų, todėl sekančią dieną Z. Kivertas greičiausiai praskriejo 27 ratus Borovajos žiedine trasa [plačiau apie šias varžybas 21 puslapyje] ir, apdovanojant spartakiados varžybų nugalėtojus II klasės automobiliais, stovėjo ant aukščiausiojo garbės pakylės laiptelio. Kažkas pajukavo, kad tai Raubičių tramplinai Kivertui vėl priminė respublikos pirmenybių „auksą“ spindesį. Tačiau menki čia juokai, kai pagalvoji, koks skirtumas tarp šių dviejų sporto šakų — šuolių su slidėmis nuo tramplino ir automobilių žiedinių lenktynių, kai pabandai įsivaizduoti, kiek fizinių ir dvasinių pastangų reikalauja troškimas

Z. Kivertas

M. KULBIO nuotr.

UŽDELSTAS SKRYDIS

tokių skirtingų ir tokių tobulų įgūdžių. Nedaug ką čia tepaaiškins ir tas faktas, kad Zbignevas Kivertas, lyg tarp kitko, 1955 metais yra buvęs ir respublikos jaunių motokroso čempionu...

Gal, sakau, šį tą labiau suprastume, arčiau susipažinę su daugkartiniu įvairiapusiškuoju čempionu. Gimė jis Vilniuje ir pragyveno visą „nesavarankiškąjį“ gyvenimo laikotarpį tėvų namuose, Šilo gatvėje. O tai jau svarbus faktas! Beveik visi šios gatvės berniukščiai frankėsi nuo minėto Sapieginės tramplino.

...Boleslovas Kivertas, Zbignevo tėvas, dar prieš karą vežiojo keleivius nuosavame automobilyje su taksu atpažinimo ženklais. Kiek vaikai prisimena, ir pokario metais jis nesiskyrė su automobiliu. Dirbo vairuotoju „greitojoje pagalboje“, važinėjo nuosavu „Mersedesu“, vėliau „Prahą“. Prie tokių automašinų, žinoma, reikėdavo pasikrapštyti. Tai neliko be pėdsako ir Zbignevo gyvenime. Apie tas mašinas jo, matyt, tiek daug krapštytasi, jog, baigęs 5-ąją vidurinę Antakalnyje, jis be jokių specialių mokslų pradėjo dirbti avalynės mašinų mechaniku dabartiniame „Bato“ fabrike,

po tarnybos armijoje dirbo šaltkalviu įrankininku skaičiavimo mašinų gamykloje. Ir dirbo ne bet kaip! Kitaip tikriausiai jis net nesugebėtų. Dirbo taip, kad netrukus jam buvo suteikta aukščiausioji VI kategorija, o sąjunginiame ministerijos šaltkalvių įrankininkų konkurse jis užėmė trečiąją vietą. Tokį rezultatą Zbignevas laiko „sportine nesėkme“ ir telsinasi, kad į Kurską, kur vyko konkursas, atvyko tik prieš pat varžybų pradžią, nes prieš tai dalyvavo... ralio pirmenybėse Lietuvoje, kur, žinoma, užėmė pirmąją vietą savo klasėje. Tai įvyko 1975-aisiais.

Nelengva atrasti tą sraigtelį, kuris galutinai pasuko Zbignevo Kiverto gyvenimą prie automobilių sporto, į ralio trasas, į žiedines lenktynes. Tur būtų, čia būtų visko: ir senasis „Mersedesas“, ir pergalė motokroso trasoje, ir įgytas „Moskvičius“, ir pažintis su Stasiu Brundza prie garažų. Dalyvavimas motociklų lenktynėse paliko ne tik pirmosios pergalės, valdant motorą, skonį. Tiesa, motina labai būgštavo dėl sūnaus gyvybės, tad bendravimas su šia sporto šaka ilgai neužtruko, bet liko daug naujų

draugų, kurie Kivertą kvietė bent pateisėjauti varžybose.

Na, o po to — naujasis „Moskvičius“. Kivertas pažintį su juo pradėjo labai dalykiškai — išardė iki paskutinio varžtelio, nes, tiesą sakant, nebuvo jis jau toks naujas. Nuo tol automobilio ardymas tapo dar viena jo gyvenimo „privalomosios programos“ dalimi. Žinoma, iš dalies čia kaltas ir atsitiktinumas, kad Zbignevo garažas buvo kaimynystėje su Stasio Brundzos motinos garažu. Kai susitinka du tokie vyrai, kažkas turi atsitikti. O atsitiko taip, kad (nuo 1971 metų) Zbignevas ėmė talkinti, ruošiant Stasio automobilį varžyboms.

Žymaus mūsų autoralio meistro nuomone, Zbignevo Kiverto talentai — retenybė. Dabar, kada mūsų sportinis ūkis prafurtėjo, o prie Vilniaus autoremonto gamyklos turime specializuotą sportinių automobilių ruošimo barą, Kivertas, ėmęs ten dirbti, specializavosi. Jis ruošia tik automobilių variklius. Kad nors prabėgomis papasakojus, ką jis su tais varikliais padaro — pririnktų rašyti antratiek. Tad jūsų dėmesiui tik viena charakteristika. Variklio galingumas padidėja nuo 75 arklio jėgų iki 150. O žinote, kiek laiko tam sugaišta Zbignevas! Maždaug tris mėnesius.

Specialiai ruošiant automobilį varžyboms, nemažesni pertvarkymai daromi ir su kitais automobilio mazgais bei agregatais. Bet vis tiek svarbiausia — variklis. Tad ir Zbignevo Kiverto darbas vertinamas deramai.

— Pergalės respublikos VII spartakiadoje nelaikau didžiausiu savo laimėjimu. Juo labiau, kad nugalėti turėjo pernykštis TSRS čempionas Jurgis Šiaudkulis. Man arčiau prie širdies penktoji vieta tame pačiame TSRS čempionate pernai, o labiausiai galia dėl nesėkmės Rygoje 1976 metais...

...Sunku patikėti, kad sugebėjau skaitytojui padėti suprasti, kas tas Zbignevas Kivertas — sportininkas ar mechanikas, slidininkas ar automobilininkas, tačiau viena, manau, visi suprato — vaikystėje pradėtas svaiginantis skrydis tęsiasi. Septynmečio berniuko šuolis į sportinės kovos sūkurį, į jo rizikos verpetus, į sunkaus darbo gelmes dar nebaigtas. Nutūpimo taško dar nematyti.

S. SKAPCEVIČIUS

DIDŽIULIS LAIMĖJIMAS VYKDANT

ORBITOJE — „SOJUZ-29“

Sutinkamai su kosminės erdvės tyrimo programa 1978 metų birželio 15 d. 23 valandą 17 minučių Maskvos laiku buvo paleistas kosminis laivas „Sojuz-28“, kurį pilotavo įgula — laivo vadas TSRS lakūnas kosmonautas pulkininkas Vladimiras Kovalionokas ir borto inžinierius Aleksandras Ivančenkovas.

1978 m. birželio 17 d. kosminis laivas „Sojuz-29“ susijungė su stotimi „Saliut-6“, kuri nuo šių metų kovo 16 d. skriejo automatiniu režimu. Laivas „Sojuz-29“ prijungtas prie sujungimo mazgo, esančio ant stoties pereinamosios sekcijos.

Kosmonautams V. Kovalionokui ir A. Ivančenkoviui perėjus į stotį, orbitoje aplink Žemę pradėjo funkcionuoti pilotuojamas mokslinio tyrimo kompleksas „Saliut-6“ — „Sojuz-29“.

Orbitinio komplekso įgula tęsė kosmonautu Romanenkos ir Grečkos pradėtus tyrimus bei eksperimentus, jų tarpe:

- Žemės paviršiaus ir atmosferos tyrimus, siekiant gauti duomenų mokslo ir liaudies ūkio interesais;

- astrofizikos tyrimus ir eksperimentus;

- technologinius eksperimentus, kurių tikslas tirti naujų medžiagų gavimo galimybes;

- medicinos ir biologijos tyrimus;

- techninius eksperimentus ir komplekso konstrukcijos, laivo sistemų bei aparatūros bandymus.

Kosminio laivo „Sojuz-29“ vadas TSRS lakūnas kosmonautas Vladimiras Kovalionokas gimė 1942 metų kovo 3 d. Minsko srities Krupkų rajono Belojės kaime.

1963 metais jis baigė Balašovo aukštąją karą aviacijos lakūnų mokyklą. Po to tarnavo karinėje transporto aviacijoje. Dirbdamas lakūnu jis įvaldė kelis lėktuvų tipus, yra skraidęs daugiau kaip 1600 valandų. Vladimiras Kovalionokas yra karinių oro pajėgų parašutinių desertų parengimo instruktorius.

V. Kovalionokas — Tarybų Sąjungos Komunistų partijos narys nuo 1962 metų.

Į kosmonautų būrį Vladimiras Kovalionokas buvo priimtas 1967 metais. Jis išėjo visą parengimo kosminiams skridimams kursą, parodydamas gilią žinias. Dalyvavo naujų sistemų kosminių laivų skridimo bandymuose. Dalyvavo valdant pilotuojamų kosminių laivų ir orbitinių stočių skridimus.

1976 metais, nepasitraukdamas iš darbo kosmonautų rengimo centre, V. Kovalionokas baigė J. Gagarino karą aviacijos akademiją.

Pirmą kartą į kosmosą Vladimiras Kovalionokas skrido 1977 metų spalio mėnesį kaip laivo „Sojuz-25“ vadas.

Kosminio laivo „Sojuz-29“ borto inžinierius Aleksandras Ivančenkovas gimė 1940 metų rugsėjo 28 d. Maskvos srities Ivantejevkos mieste.

1964 metais baigęs Maskvos aviacijos institutą, dirbo konstruktorių biure, kur pasirodė kaip iniciatyvus, didelės erudicijos inžinierius, dalyvaudamas kuriant naujus kosminius aparatus.

A. Ivančenkovas — Tarybų Sąjungos Komunistų partijos narys nuo 1972 metų.

Kosminiams skridimams Aleksandras Ivančenkovas pradėjo ruoštis nuo 1970 metų. Jis išėjo visą parengimo skridimams kursą pagal pilotuojamo laivo „Sojuz“ ir orbitinės stoties „Saliut“ programą. Ne kartą buvo kosminių laivų „Sojuz“ borto inžinierius dubleris.

Be to, A. Ivančenkovas taip pat ruošėsi bendram kosminiam laivų „Sojuz“ ir „Apolonas“ skridimui, kaip borto inžinierius.

LAIVE — TARPTAUTINĖS ĮGULOS

1978 metų birželio 27 d. 18 valandą 27 minutės Maskvos laiku Tarybų Sąjungoje paleistas kosminis laivas „Sojuz-30“.

Kosminį laivą pilotavo tarptautinė įgula: laivo vadas, dukart Tarybų Sąjungos Didvyris, TSRS lakūnas kosmonautas Piotras Klimukas ir kosmonautas tyrėjas Lenkijos Liaudies Respublikos pilietis Mirosławas Hermaševskis.

Paleidus laivą „Sojuz-30“, tęsiami kosminės erdvės tyrimai taikiais tikslais, kuriuos

Kosminio laivo „Sojuz-29“ vadas V. Kovalionokas (dešinėje) ir bortinžinierius A. Ivančenkovas

pagal „Interkosmoso“ bendradarbiavimo programą kartu vykdo Bulgarijos Liaudies Respublika, Čekoslovakijos Socialistinė Respublika, Kubos Respublika, Lenkijos Liaudies Respublika, Mongolijos Liaudies Respublika, Rumunijos Socialistinė Respublika, Tarybų Socialistinių Respublikų Sąjunga, Vengrijos Liaudies Respublika ir Vokietijos Demokratinė Respublika.

Sutinkamai su šia programa 1978 metų kovo mėnesį Tarybų Sąjungos mokslinio tyrimo kompleksu „Saliut-6“ — „Sojuz“ sėkmingai skriejo tarptautinė įgula, dalyvaujant CSSR piliečiui. Naujas indėlis, vykdamas šią programą, yra Lenkijos Liaudies Respublikos atstovo startas į kosmosą.

Tarybų Sąjungos ir Lenkijos kosmonautų skridimas tarybiniame kosminiame laive dar vienas tolesnio TSRS ir LLR draugystės ir glaudaus bendradarbiavimo vystymo pavyzdys. Kartu šiuo nauju socialistinio mokslo ir technikos pasiekimu ryškiai atsispindi visos socialistinės sandraugos tautų interesų ir fikslų vienybė.

Dukart Tarybų Sąjungos Didvyris TSRS lakūnas kosmonautas Piotras Klimukas gimė 1942 metų liepos 10 d. Bresto srities Komarovkos kaime.

P. Klimukas — Tarybų Sąjungos Komunistų partijos narys nuo 1963 metų.

1964 metais baigęs Černigovo aukštąją karą aviacijos mokyklą, tarnavo karinėse oro pajėgose.

Į kosmonautų būrį Piotras Klimukas priimtas 1965 metais, išėjo visą parengimo skridimams kosminiais laivais „Sojuz“ ir orbitinėmis stotimis „Saliut“ kursą. Pirmą kartą į kosmosą skrido 1973 metų gruodžio mėnesį kaip laivo „Sojuz-13“ vadas. 1975 metais kaip laivo „Sojuz-18“ ir orbitinės stoties „Saliut-4“ vadas antrą kartą skrido į kosmosą ir išbuvo ten 63 paras.

1977 metais, nenutraukdamas darbo kosmonautų rengimo centre, P. Klimukas baigė J. Gagarino karą aviacijos akademiją.

Piotras Klimukas yra VLKJS Centro Komiteto narys.

Lenkijos Liaudies Respublikos pilietis majoras Mirosławas Hermaševskis gimė 1941

„INTERKOSMOSO“ PROGRAMA

Kosminio laivo „Soyuz-30“ vadas P. Klimukas

Kosmonautas tyrėjas M. Hermaševskis

metų rugsėjo 15 d. Lipnikų gyvenvietėje.

1961 metais jis įstojo į Demblino karo aviacijos lakūnų mokyklą. Baigęs mokyklą, Miroslovas Hermaševskis tarnavo šalies priešlėktuvinės gynybos kariuomenės naikintuvų aviacijoje.

Majoras Miroslovas Hermaševskis — Lenkijos jungtinės darbininkų partijos narys nuo 1963 metų.

Nuo 1969 metų iki 1971 metų jis mokėsi Lenkijos Liaudies Respublikos generalinio štabo akademijoje, ją baigęs vėl tarnavo naikintuvų aviacijoje. Majoras Miroslovas Hermaševskis — pirmos klasės karo lakūnas.

Už nepriekaištingą tarnybą Lenkijos kariuomenėje jis apdovanotas Nuopelnų aukso kryžiaus ordinu ir daugeliu medalių.

1976 metais majoras Miroslovas Hermaševskis pradėjo ruošti pilotuojamam kosminiam skridimui pagal „Interkosmoso“ programą J. Gagarino kosmonautų rengimo centre. Jis išėjo visą mokymo kursą pagal pilotuojamo kosminio laivo „Soyuz“ ir orbiti-

nės mokslinės stoties „Saliut“ programą.

1978 metų liepos 5 d. sėkmingai įvykdžiusi užplanuotus tyrimus ir eksperimentus orbitiniame mokslinio tyrimo komplekse „Saliut-6“ — „Soyuz-29“ — „Soyuz-30“, tarptautinė įgula, kurią sudarė dukart Tarybų Sąjungos Didvyris, TSRS lakūnas kosmonautas Piotras Klimukas ir kosmonautas tyrėjas, Lenkijos Liaudies Respublikos pilietis Miroslovas Hermaševskis, grįžo į Žemę.

Laivo „Soyuz-30“ nuleidžiamasis aparatas minkštai nusileido apskaičiuotame Tarybų Sąjungos teritorijos rajone už trijų šimtų kilometrų į Vakarus nuo Celinogrado miesto.

Septynias paras trukusio skridimo orbitiniame mokslinio tyrimo komplekse „Saliut-6“ — „Soyuz-29“ — „Soyuz-30“ metu draugai Kovalionokas, Ivančenkovas, Klimukas ir Hermaševskis vizualiai stebėjo ir fotografavo įvairius Žemės paviršiaus rajonus gamtinių išteklių tyrimo tikslais, atliko daugelį technologinių ir medicininių-biologinių eksperimentų, kuriuos paruošė Tarybų Sąjungos ir

Lenkijos Liaudies Respublikos mokslininkai bei specialistai. Konkrečiai, kosminio skridimo metu buvo gauta naujų medžiagų, buvo tiriama, kokią įtaką daro nesvarumas puslaidininkinių kristalų susidarymui ir augimui. Plati tyrimų apimtis lietė problemą, kaip sudaryti optimalias sąlygas įgulų gyvybinei veiklai užtikrinti ilgo kosminio skridimo metu.

Sėkmingai užbaigtas eilinis tarptautinis kosminis eksperimentas — naujas žingsnis broliškame socialistinių šalių bendradarbiavime, pagrįstame didžiu proletarinio internacionalizmo principu.

Už sėkmingą kosminį skridimą orbitiniu mokslinio tyrimo komplekse „Saliut-6“ — „Soyuz“ ir parodytą drąsą bei didvyriškumą dukart Tarybų Sąjungos Didvyris P. Klimukas TSRS Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo įsaku apdovanotas Lenino ordinu, o LLR pilietis kosmonautas tyrėjas M. Hermaševskis apdovanotas Lenino ordinu ir „Aukso žvaigždės“ medaliu, suteikiant jam Tarybų Sąjungos Didvyrio vardą.

Lenkijos Liaudies Respubli-

kos valstybės taryba apdovanojo P. Klimuką ir M. Hermaševskį „Griunvaldo kryžiaus“ pirmojo laipsnio ordinu.

1978 metų liepos 7 d. 14 valandą 26 minutės Maskvos laiku Tarybų Sąjungoje paleistas automatinis krovinišnis transporto laivas „Progress-2“.

1978 metų rugpjūčio 26 dieną 17 valandą 51 minutę Maskvos laiku Tarybų Sąjungoje buvo paleistas kosminis laivas „Soyuz-31“. Jį pilotavo tarptautinė įgula: laivo vadas dukart Tarybų Sąjungos Didvyris, TSRS lakūnas kosmonautas Valerijus Bykovskis ir kosmonautas tyrėjas, Vokietijos Demokratinės Respublikos pilietis Zigmundas Jenas.

1978 metų rugpjūčio 27 dieną kosminis laivas „Soyuz-31“ susijungė su orbitiniu kompleksu „Saliut-6“ — „Soyuz-29“. Kosmonautai Bykovskis ir Jenas, patikrinę sujungimo mazgo hermetiškumą, perėjo į stoties patalpas. Orbitoje aplink Žemę vėl buvo sukurta mokslinio tyrimo kompleksas iš stoties „Saliut-6“ ir dviejų laivų „Soyuz“. Tyrimams jame atliko tarptautinė įgula — kosmonautai Kovalionokas, Ivančenkovas, Bykovskis ir Jenas.

1978 metų rugsėjo 3 dieną, sėkmingai užbaigusi bendrų darbų programą orbitiniame komplekse, tarptautinė įgula — dukart Tarybų Sąjungos Didvyris, TSRS lakūnas kosmonautas Valerijus Bykovskis ir VDR pilietis Zigmundas Jenas grįžo į Žemę. Kosminio laivo „Soyuz-29“ nuleidžiamasis aparatas minkštai nusileido numatytame Tarybų Sąjungos teritorijos rajone.

Bendrai dirbdama orbitiniame komplekse „Saliut-6“ — „Soyuz-29“ — „Soyuz-31“, tarptautinė įgula atliko visus numatytus mokslinius-techninius ir medicininius-biologinius eksperimentus, kuriuos parengė Tarybų Sąjungos ir VDR mokslininkai ir specialistai. Kosminio skridimo sąlygomis buvo įvykdyti technologiniai eksperimentai, siekiant tirti nesvarumo įtaką naujų metalinių ir nemetalinių medžiagų sudarymui. Gauta naujų duomenų apie Žemės atmosferoje vykstančių fizinių procesų pobūdį. Atlikti kai kurie medicininiai-biologiniai tyrimai, toliau stebint kosminio skridimo veiksmų įtaką žmogaus organizmui ir biologinių objektų vystymuisi.

Kosmonautai draugai Kovalionokas ir Ivančenkovas toliau dirbo orbitiniame komplekse.

ŽMOGIŠKA AISTRA

Kai rytmetį Paluknio pušyne išsiričiuoja vilniečiai sklandytojai, klubo viršininkas Zenonas Brazauskas neužmiršta mestelėti žvilgsnį į kairįjį rikiuotės sparną, kur pagal nerašytą taisyklę, visada stovi lakūnai buksyruotojai. Nepasakytum, kad vadui būtų visai tas pats, kiek buksyruotojų atvažiuoja į aerodromą — sykiomis toji aplinkybė gali atsiliepti visos dienos darbo planams. Kita vertus, jei kuris praleido skraidymo dieną, nėra kaip barti už „pravaikštą“: juk jie — lakūnai visuomenininkai.

Kas įpratęs matyti pilotus, kopiančius trapu į lėktuvą, žvelgdamas į Paluknio lakūnus gerokai nusiviltų — nei žvytinių juostelių ant kepurų, nei pasižymėjimo ženklų ant krūtinės. O pasišventimo aerodromui, jų meilės aviacijai vos užmetęs akį nepastebėsi. Tie dalykai išryškėja bėgant metams. Jie suprantami ir brangūs bendražygiams, imponuojantys jaunimui.

Paluknio lakūnas Leonas Vasauskas, fotožurnalistas iš profesijos, skraidyti pradėjo pokario metais Kulautuvoje. Nuo tol kiekvieną mielą vasarą jį matai klubo skraidymų bazėje. Simtai valandų jo skraidyta sklandytuvais bei lėktuvais, o jis aerodrome — lyg naujokas, kuriam didžiausias rūpestis, kad diena nepraeitytų nepaskraidžius.

Susivienijimo „Dovana“ gembos skyriaus viršininkas

Aktyviausi Vilniaus ATSK lakūnai buksyruotojai (iš kairės į dešinę): Kazimieras Zukovskis, Bronius Šimkus, Viktoras Cygankovas, Jonas Grinevičius ir Vladas Smulskis

A. ARBAČIAUSKO nuotr.

ir gerai nusiteikęs, sėda į lėktuvą, kelia erdvę sklandytuvus.

Sporto meistriui Viktorui Cygankovui, Vilniaus namų statybos kombinato darbuotojui, sklandytojų aerodromai jau gal visos dvidešimt vasarų atstoja pajūrio kurortus. Išmėginęs bene tryliką skraidančių mašinų, ore praleidęs per pusantro tūkstančio valandų, oraučiamasis išskiria jį iš kitų tik tai, kad skraido labai meistriškai.

Milicijos kapitonas Kazimieras Zukovskis, anksčiau daug sklandęs ir pelnęs sporto meistro vardą, turi didelį ir skraidymo lėktuvais patyrimą, gerą lakūno akį ir tvirtą ranką. Gal todėl jam dažnai tenka „aptarnauti“ įvairaus lygio sklandymo pirmenybes. Varžybų metu, kai sklandytojai kovoja už kiekvieną nuskristą kilometrą, jiems dažniau, negu norėčiau, į priekius kaskart išsiveržia, tinka teisė į greitomis nužūrėtą aikštelę. Nusileidęs, o paskui toli gražu neidealioje aikštelėje besizvalgant at-

skrendančio lėktuvo, būna neramu. Juk iš čia reikės pakilti atgal kartu — lėktuvui ir sklandytuvui. Tomis minutėmis trumpą virvę, kuri jungia sklandytuvą su lėktuvu, galėtų palyginti nebent su alpinistų virve pačiose atsakingiausiose perėjose: viskas priklauso nuo lakūno meistriškumo.

Jonas Grinevičius, LTSR VRM Valstybinės automobilų inspekcijos viršininkas, skraidyti pradėjo paskatintas gero bičiulio ir didelio aviacijos entuziasto Vytauto Pakarsko. Praktinius lakūno mokslus išėjo ankstyvais vasaros rytmečiais, kai saule dar ir rasos nuo lėktuvo sparnų nesuskubdavo išgarinti. Ek, gera būdavo, žemai vos bundant, pakilti į orą, paskraidyti valandą kitą ir darbe pradėti sugrįžti į miesto turmą. Lėktuvai darėsi kaskart klusnesnis, tartum gerai pažįstamas automobilis. Nuo tada Jono Grinevičiaus gyvenime, šalia kitų negausaus laisvalaikio pomė-

Vladas Smulskis kažkada buvo rimtai užsimojęs paskirti gyvenimą aviacijai. Penkiasdešimt trečiaisiais metais grupė lietuvių vaikinių, tarp kurių buvo ir Vladas, baigė mokslus skraidymų kursuose. Deja, nepalankios aplinkybės sutrukdė tapti lakūnu profesionalu. Bet Vladas

gių, savo teisėtą vietą užėmė lėktuvai, su kuriais jis nesiskiria štai jau keturiolika metų.

Ar skraidymai netrukdo darbui? Žmogui sveika atitrūkti nuo tarnybinių rūpesčių, trumpam pasinėti kitokios veiklos versmėn. O sportas — tai visko vaistas. Tiesa, buksyruotojo diena lėktuvo kabinoje labiau primena rimtą darbą, negu nerūpestingą pramogą. Tie bagaliniai lakūno startai su sklandytuvu iš paskos — įtemptas, atsakingas užsiėmimas, neretai be atokvėpio trunkąs kelias valandas. Bet koks lengvas būna žingsnis išlipus iš lėktuvo. Tada pa-

junti, kiek daug aplink gerų draugų, kurie dabar, sakytum, tapo tau dar artimesni.

Su tokiu klausimu kiek kebliau būtų kreiptis tik į Bronių Simkų ir Vladimira Utkiną. Tuodu lakūnai — klubo darbuotojai. Skraido jie dažniausiai darbo valandomis, o padirbėti neretai tenka ir joms pasibaigus. Skraidymai vyrams — labai jau prie širdies. Bronius, turėdamas kišenėje Vilniaus inžinerinio statybos instituto diplomą, ilgai dirbo klubo vairuotoju, o Volodia, klubo inžinierius, iki vėlaus vakaro triūsia savo „ūkyje“, kad kitą rytą visi sklandytuvai ir

lėktuvai galėtų pakilti į orą, o kartu ir jis pats.

Volodia anksti susidomėjo aviacija. Sklandė ir šokinėjo parašutu. 1968 m. dalyvavo komjaunimo ekspedicijoje Pamyro kalnuose. Tada grupė parašutinių nusileido į Lenino viršukalnę. Tai buvo nepaprastai drąsus žygis. Skraido jis daug, sporto meistro „kolekciijoje“ — jau tūkstančiai skridimų.

..Kai vaikinukas bando žengti pirmuosius sklandytojo žingsnius, instruktorius jį kantriai moko valdyti „Blanką“, skrendant paskui lėktuvą. Jaučia visad pirmamečio pastangas ir buksyruotojas. Todėl jo vairuojamą sklandy-

tuvą į dangaus žydrinę stengiasi pakelti kuo žvelniau. Kad visam laikui prisimintų rūpestį ir dėmesį, draugystę ir pasitikėjimą gausioje aviacijos sportininkų šeimoje, kuriems aerodromas — antrieji namai.

..Kairiajame Vilniaus ATSK sklandytojų rikiuotės sparne ir vėl užėmė savo vietas buksyruotojai. Zenonas Brazauskas maloniai žiūri į juos — šiuos didžiulius pagalbinius, lakūnus - visuomenininkus, kuriuos kiekvieną laisvą valandą į aerodromą vilioja žmogiška aistra — aviacija.

E. GANUSAUSKAS

Naujas indėlis į gynybinių organizacijų veiklos stiprinimą

Birželio 12—15 d. Vilniuje vyko socialistinių šalių gynybinių ir sportinių organizacijų vadovų pasitarimas. Jo darbe dalyvavo dešimties valstybių delegacijos: Bulgarijos Liaudies Respublikos (vadovas generolas leitenantas D. Popovas), Cekoslovakijos Socialistinės Respublikos (vadovas generolas leitenantas daktaras V. Goračekas), Korėjos Liaudies Demokratinės Respublikos (vadovas Mun Džan Gu), Kubos Respublikos (vadovas pulkininkas V. G. Rodrigesas), Lenkijos Liaudies Respublikos (vadovas divizijos generolas V. Jagas), Mongolijos Liaudies Respublikos (vadovas generolas leitenantas Zambynas Zamjanas), Rumunijos Socialistinės Respublikos (vadovas G. Vladyka), Tarybų Socialistinių Respublikų Sąjungos (vadovas generolas pulkininkas A. Odincovas), Vengrijos Liaudies Respublikos (vadovas generolas majoras L. Kižas) ir Vokietijos Demokratinės Respublikos (vadovas generolas leitenantas G. Teleris).

Įžanginiame žodyje TSRS SDAALR CK pirmininko pirmininkas A. Odincovas pažymėjo, kad tokie susitikimai tapo tradiciniais, jie vyksta savitarpio supratimo aplinkoje. Jis pareiškė įsitikinimą, kad susitikimas Vilniuje padės broliškoms organizacijoms toliau keistis darbo patyrimu, stiprinti socialistinės sandraugos šalių draugystės ir bendradarbiavimo ryšius.

Svarstomais klausimais buvo išklausyti pranešimas, delegacijų vadovų pasisakymai. Pasitarimo dalyviai svarstė

broliškų organizacijų bendradarbiavimo klausimus, sudarino daugiašalių ir dvišalių priemonių 1979 metams planus.

Pasirašytame protokole pažymima, kad pasitarimas Vilniuje vyko savitarpio supratimo, nuoširdumo aplinkoje. Visais svarstomais klausimais buvo pasiekta visiškai pažiūrų vienybė. Jame pabrėžta, kad broliškų šalių gynybinių ir sportinių organizacijų tarptautiniai ryšiai padeda ruošti jaunimą tarnybai armijoje, auklėti šių organizacijų narius socialistinio internacionalizmo, draugystės ir brolybės dvasia.

Nutarta 1979 metais surengti socialistinių šalių septyniolikos techninių sporto šakų varžybas. Numatyta

taip pat plėsti masinės informacijos priemonių, leidinių bendradarbiavimą, bendrai kurti filmus apie gyventojų karinį-patriotinį auklėjimą ir sportinį-techninį parengimą.

Svečiai susipažino su Vilniaus įžymybėmis, aplankė Kauną, Šiaulius, pabuvojo Lietuvos TSR SDAALR techninių sporto šakų bazėse ir mokyklose.

Pasitarimo dalyviai padėjo gėlių prie V. Lenino paminklo.

Pasitarimo darbe dalyvavo Lietuvos KP Centro Komiteto sekretorius L. Šepetys, Lietuvos TSR Ministrų Tarybos pirmininko pavaduotojas A. Cesnavičius, Lietuvos KP Centro Komiteto administracinių organų skyriaus vedėjas A. Builis, respublikos Mi-

nistrų Tarybos reikalų valdybos skyriaus vedėjas S. Rudžionis.

Pasitarimo dalyvius priėmė Lietuvos TSR Ministrų Tarybos pirmininkas J. Maniūšis. Jis papasakojo apie Tarybų Lietuvos laimėjimus, respublikos darbo žmonių kovą už TSKP XXV suvažiavimo nutarimų įgyvendinimą, gynybinio-masinio ir patriotinio darbo vystymą. Pokalbyje dalyvavo Lietuvos KP CK sekretorius L. Šepetys, respublikos Ministrų Tarybos pirmininko pavaduotojas A. Cesnavičius, Lietuvos KP CK administracinių organų skyriaus vedėjas A. Builis, Ministrų Tarybos reikalų valdybos skyriaus vedėjas S. Rudžionis, Lietuvos TSR SDAALR CK pirmininkas R. Zalnerauskas.

Socialistinių šalių gynybinių organizacijų pasitarimo dalyviai Vilniuje

M. KURAIČIO nuotr.

KRAUJU SUTVIRTINTA DRAUGYSTĖ

Vienoje Prancūzijos karo aviacijos bazių jaunas lakūnus, atvykusius tarnauti į pulką, pagal tradiciją visų pirma nuveda prie nedidelės rusiškos trobos. Ir paaiškina: „Štai tokiame paprastame valstiečių namelyje prieš daugelį metų Tarybų Sąjungoje buvo aviacijos pulko „Normandija—Nemunas“ vadavietė“. O pasakoti šio dalinio istorijos nereikia. Ją žino kiekvienas prancūzas. Kovinės draugystės, prancūzų lakūnų kovos su hitleriniais okupantais Tarybų Sąjungos—Vokietijos fronte istoriją. Čia kabo didžiulė fotonuotrauka tarybinio naikintuvo „JAK-3“, kuriuo į oro kautynes su nekenčiamu priešu startavo prancūzų pilotai. Bazėje saugoma pulko vėliava, archyviniai dokumentai ir kitos relikvijos, čia įrengtas didžiulis stendas, pasakojantis apie „Normandija—Nemunas“ dalinio kovinį kelią.

O prasidėjo jis Oriolo—Kursko lanke. Tad galima drąsiai sakyti, jog drauge su Oriolo—Kursko mūšio 35-mečiu, kurį neseniai pažymėjome, minime ir prancūzų dalinio kovinio krikšto Rytų fronte trisdešimtpenketį. Po to prancūzų lakūnai kovojo ties Smolensku, Baltarusijoje, Lietuvoje, Rytprūsiose.

1944-ųjų vasarą pulkas bazavosi Alytuje, ten kur dabar įsikūręs Alytaus ATSK. Už sėkmingus kovinius veiksmus, paramą tarybiniais daliniams, forsavusiems Nemuną, 1944-ųjų spalį daliniui buvo suteiktas garbingas „Nemuno“ vardas. Jis buvo pavadintas 1-uoju atskiru „Normandijos—Nemuno“ aviacijos pulku.

Per 5 tūkstančius skridimų atliko prancūzų lakūnai, ko-

vodami fronte. Jie numušė 268 ir pamušė 80 priešo lėktuvų. Iš 106 pilotų, kovojusių pulko sudėtyje, 96 apdovanojami TSRS ordinais ir medaliais, o keturiems — M. Albertui, R. de lia Puapiui, M. Lefevrui ir Z. André buvo suteikti garbingi Tarybų Sąjungos Didvyrio vardai. Štai kaip apibūdino prancūzus buvęs vyriausiasis TSRS aviacijos maršalas A. Novikovas: „Per praėjusį karą man dažnai tekdavo buvoti veikiančioje armijoje, dažniausiai ten, kur būdavo ruošiamos stambios operacijos. Esu susitikęs prancūzų lakūnus aerodromuose, ir buvau liudininkas įvykių, kurie susiję su pulko „Normandija—Nemunas“ kovine veikla Tarybų Sąjungoje. Susitikdavau su Z. L. Tiulianu, P. Pujadu ir L. Delfinu — aukštos klasės lakūnais ir gerais vadais. Stebėdamas oro kautynes, kuriose dalyvaudavo prancūzų lakūnai, žavėdavausi jų pilotavimo meistriškumu, ryžtingumu ir drąsa“.

Skaitytųjų dėmesiui pateikiamas dailininko-grafiko Jono Klimansko darbų ciklas. Atkreipęs plačiosios visuomenės dėmesį graviūromis „Senasis Vilnius“, darbais apie broliškas respublikas, dailininkas pastaruoju metu susidomėjo aviacijos tematika. „Sparnuose“ ir kitoje spaudoje jau buvo pateiktas graviūrų ciklas, skirtas eskadrilei „Tarybų Lietuva“. Spausdinamos Jono Klimansko graviūros, skirtos aviacijos pulkui „Normandija—Nemunas“, yra patriotinės temos vystymo grafikoje tęsinys, pagarbos išraiška kovinei draugystei tautų, kovojusių prieš fašizmą.

Savo kovinį dalinį prancūzų lakūnai nutarė pavadinti vienos provincijos — Normandijos, kuri labiausiai nukentėjo nuo hitlerinių grobikų bombardavimo ir okupacijos, vardu. Visi pilotai gerai įsiminė žodžius, pasakytus tuomet jų pirmojo vado majoro Zano Lui Tiuliano: „Tegul šis pavadinimas mums visada primena mūsų motinų ašaras, mūsų žmonių ir vaikų kančias. Tegul jis visada pripildo mūsų širdis neapykanta praeikiams priešams ir taps nuolatinio šauklio negailingai kovai“.

Jis buvo iš aviatorių šeimos. Dalyvavo koviniuose veiksmuose Libijoje. Kartą, vykdydamas patrulinį skridimą, Z. L. Tiulianas priverstė nusileisti priešo lėktuvą, kuriuo skrido keletas generolų ir štabo karininkų.

Zanas Lui Tiulianas — pirmasis prancūzų lakūnų dalinio vadas — žuvo 1943-ųjų liepą mūšiuose Oriolo—Kursko lanke.

Mūšis Oriolo—Kursko lanke. Štai ką apie šias žiaurias kautynes rašo dimisijos aviacijos generolas majoras A. Golubovas, kuriam teko kovoti drauge su prancūzų lakūnais: „Ne tik prancūzams,

bet ir mūsų prityrusiems lakūnams oro kautynės Oriolo padangėje 1943-ųjų vasarą buvo rimtas ir sunkus išbandymas... Būdamas Prancūzijoje, turėjau progos kalbėtis su daugeliu prancūzų. Šie pokalbiai ir susitikimai sustiprino mano įsitikinimą, kad draugystė, gimusi kovoje ir sutvirtinta drauge pralietu krauju, gyva prancūzų širdyse, atmesdama teiginius visų tų, kurie stengiasi statyti užkardas Prancūzijos—Tarybų Sąjungos tautų draugystės kelyje”.

Zuvus Z. L. Tiulianui, „Normandijos“ eskadrilei pradėjo vadovauti majoras Pjeras Pujadas. Į Tarybų Sąjungą jis atskrido pusmečiu vėliau, nei kiti Prancūzijos savanoriai. Apie Prancūzijos pralaimėjimą jis sužinojo, būdamas Vietname, kur vadovavo eskadrilei. Drąsiam lakūnui pavyko išvengti japonų nelaisvės. Londone jam pasiūlė aukštas pareigas štabe, tačiau jis atsisakė. „Mano vieta „Normandijos“ eskadrilėje“, — pasakė jis. Dalyvavo mūšiuose, vaduojant Tarybų Lietuvą. Pokario metais kelis kartus buvo atvykęs į Tarybų Sąjungą.

„Visi mes, be išimties, — rašė generolas P. Pujadas, — saugome savo širdyse geriausius prisiminimus apie tarybinius lakūnus, su kuriais susipažinome karo metais...”

Pjeras Pujadas apdovanotas daugeliu TSRS ir Prancūzijos vyriausybinių apdovanojimų. 1977-aisiais buvusiame pulko „Normandija—Nemunas“ vadui, įžymiam visuomenės veikėjui P. Pujadui paskirta tarptautinė Lenino premija „Už taikos stiprinimą tautų tarpe”.

1943-ųjų gruodį į pulką atvyko naujas lakūnas Morisas de Sejnas. Jam buvo patikėtas naikintuvas „JAK-9”. Šio lėktuvo mechaniku buvo jaunas ukrainietis Volodja Belozubas.

...Pulkas buvo perdislokuojamas iš frontinio aerodromo ties Smolensku į išvadotą Lietuvą. Visi lakūnai skrido drauge su savo mechanikais. Pasiėmė į lėktuvą Morisas de Sejnas bičiuliu tapęs Volodja Belozubas. Tai buvo pirmas kovos draugų bendras skrydis. Pirmas ir paskutinis.

Lakūnas pranešė per radiją vadui, jog sugedo kuro padavimo sistema. Benzino garai užpildė kabiną.

Sėkė įsakymas: „Grįžti!”

...Kelis kartus „Jakas” bandė nusileisti. Tačiau nesėkmingai — lakūnas buvo beveik be sąmonės. Jis nieko nematė. Žinoma, buvo galimybė išsigelbėti — ant pečių parašiuotas. Bet jo neturėjo Volodja Belozubas. Morisas vėl ir vėl bando nulupdyti lėktuvą. Aerodrome susirinkę vadai ir lakūnai girdi stiprėjantį ga-

lingo motoro riaumojimą, mato artėjantį lėktuvą. Atrodo, kad dabar viskas bus tvarkoj — dar kelios sekundės, ir mašina ims riedėti nusileidimo taku. Deja, tam nebuvo lemta įvykti.

...Daugelį metų į nedidelį Pokrovskojės kaimą, esantį Dnepropetrovsko srityje, kur gyveno Volodjos Belozubo tėvai, plaukė laišakai. Juos iš Paryžiaus siuntė Moriso de Sejno šeima. Mechanikui Belozubui atminti prancūzų lakūno sesuo Luiza de Sejn pavadino savo sūnų Volodja.

Prancūzų lakūnai virš Kauno. Gal jie grįžta, įvykdę dar vieną kovinę užduotį, o gal skrenda pasitikti priešą... Juk kaip tik kovose dėl Kauno, Alytaus, Marijampolės (dabartinio Kapsuko) ypač pasižymėjo prancūzų lakūnai. Ko gero, kaip tik tą minutę lakūnai sužinojo, kad 1944-ųjų rugpjūčio 25-ąją Prancūzijos sostinė vėl tapo laisva! Ir skrido jie mušti priešą su ypatinga nuotaika, kupini ryžto sunaikinti kuo daugiau jo lėktuvų.

Džiaugsmingai sutiko Prancūzija 1-ąją atskirą „Normandija—Nemunas“ aviacijos pulką, sugrįžusį su tarybinės vyriausybės padovanotais „Jakais“. Į aerodromą pasitikti šaunių sakalų ir jų tarybinę kovos draugų — mechanikų susirinko dešimtys tūkstančių paryžiečių, daugelio miestų ir kaimų gyventojų. Visi jie didžiavosi savo tautos sūnų didvyriškumu, jų drąsa, laimėjimais, pasiektais kovoje už visų tautų laisvę. Šis jaudinantis sutikimas lapo nepaprasta tautų draugystės švente. Prancūzai išreiškė gilią padėką didvyriškai tarybinei liaudžiai, priglaudusiai jos sūnus ir patikėjusiai jiems puikius lėktuvus, šauniai Tarybinei Armijai, atnešusiai laisvę Prancūzijai ir kitoms Vakarų Europos šalims.

* * *

„Normandijos—Nemuno“ pulko veteranai gerai prisimena daugelį mūsų respublikos vietovių. Jų padangėje jie ne kartą stojo į kovą su fašistų „meseriais“ ir „fokeriais“, pridengdavo mūsų kovinius dalinius. Čia jie džiaugėsi dėl šaunių laimėjimų, patyrė praradimo skausmą.

Atminimą apie žmones, kurie drauge su mūsų šalies tautomis kovojo prieš fašizmą, šventai saugo ir Nemuno krašto darbo žmonės. Tai akivaldžiai patvirtina ir graviūrų ciklas, pavadintas „Normandija—Nemunas“.

M. FILIPENKOVAS,
TSRS žurnalistų sąjungos narys

Dailininko J. KLIMANSKO graviūros

Susitikimai praeities kovų keliuose

Liepos pirmomis dienomis Tarybų Lietuvoje lankėsi buvęs aviacijos pulko „Normandija—Nemunas“ vadas. „Prancūzijos—TSRS“ draugystės asociacijos prezidentinės tarybos garbės prezidentas,

tarptautinės Lenino premijos „Už taikos stiprinimą tautų tarpe“ laureatas, generolas Pjeras Pujadas ir prancūzų rašytojas Ivas Kurieras. Jų viešnagės tikslas — pabuvoti prancūzų lakūnų dislokacijos

Didžiojo Tėvynės karo metais vietose, rinkti medžiagą rašomai knygai. Svečius lydėjo buvęs divizijos, į kurią įėjo pulkas „Normandija—Nemunas“, vadas, generolas majoras, Tarybų Sąjungos Didvy-

ris Georgijus Zacharovas.

Viešnagės metu svečius priėmė Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo pirmininko pavaduotoja L. Diržinskaitė. Jie susitiko su Lietuvos TSR Ministrų Tarybos pirmininko pavaduotoju A. Cesnavičium. Įvykusių pokalbių metu buvo papasakota apie respublikos ekonomikos ir kultūros pasiekimus, apie didelį darbo žmonių gamybinį ir politinį entuziazmą, kurį sukėlė naujųjų TSRS ir Lietuvos TSR Konstitucijų priėmimas, TSKP CK liepos plenumo nutarimai.

Generolas P. Pujadas nuoširdžiai padėkojo už sudarytą galimybę dar kartą pabuvoti Lietuvoje, išreiškė susižavėjimą didžiulėmis respublikos permainomis pokario metais.

Pagerbdami 3-ojo Baltarusijos fronto, kurio sudėtyje kovėsi prancūzai lakūnai, vado, armijos generolo, dukart Tarybų Sąjungos Didvyrio I. Cerniachovskio atminimą, jo paminklo papėdėje svečiai padėjo gėlių.

Viešnagės metu P. Pujadas ir I. Kurieras susipažino su Vilniumi, lankėsi Alytaus rajone, Pirciupiuose.

NUOTRAUKOJE: generolas majoras Georgijus Zacharovas ir Pjeras Pujadas Alytaus aviacijos technikos sporto klubo aerodrome, kur karo metais bazavosi „Normandija—Nemunas“, stebi klubo sklandytojų skrydžius

M. KURAIČIO nuotr.

SPARTAKIADA VIEŠĖJO MINSKE

„Nemuno žiedas“ prie Kauno daugeliui girdėtas, tačiau dar niekas turbūt negali tiksliai pasakyti, kada jame vėl suks ratus sportininkų automobiliai. Dėl užsifusios jo rekonstrukcijos Lietuvos TSR VII spartakiados žiedinės automobilių lenktynės vyko Minske. Ten tuo pačiu metu vyko ir varžybos žurnalo „Ža bezopasnoje dviženije“ prizams laimėti, kuriose be trasos šeimininkų ir mūsiškių dalyvavo lenktynininkai iš RTFSR, Ukrainos, Moldavijos, Estijos, Latvijos, Maskvos ir Leningrado. Tuo būdu ten buvo galima ne tik sužinoti mūsų spartakiados čempionus, bet ir palyginti jų važiavimą su kaimynų greičiais. Ruošiantis TSRS Tautų spartakiados startams, tai buvo labai naudinga.

Viena iš laimingiausių rungčių mūsiškiams buvo lenktynės I klasės standartiniais automobiliais. Nuo pat starto pradėjusioje pirmauti ketveriukėje buvo du Lietuvos atstovai: Vikis Oleka (Vilniaus STK „Medis“) ir Gediminas Kupčikas (Vilniaus automokykla). Varžybos išvakarėse niekas nebūtų drįsęs prognozuoti jaunesniojo varžovo pergalės, tačiau visoje 27 ratų distancijoje G. Kupčikui konkurento mašinos prieš save neteko pamatyti. Nedaug trūko, kad jis būtų nugalėjęs ir kitų respublikų sportininkus, bet sutrikus stabdžiams finišą pasiekė trečias. Po G. Kupčiko finišavo V. Oleka ir V. Ivanovas (Autotransporto ir plentų darbininkų profsąjungos RSTK). Į pirmąjį dešimtuką be mūsų spartakiados medalininkų dar pateko E. Karpis (Kauno RSTMK) prie pat jo ribos buvo R. Krėšauskas (STK „Politechnika“).

„Azotas“).

Jei pirmoje klasėje startavo 10 ekipažų iš Lietuvos, tai antroje jų susirinko vos trys. Tad reikėjo kaip nors nuvažiuoti iki finišo, ir medalis iškovotas. Tačiau, nepaisant to, būtent bronzos medalo laimėtoją Jurgį Šiaudkulį (STK „Medis“) norėtusi labiausiai pažymėti už parodytą vyriškumą. Baigiantis 15 ratui jo mašina lėkė priekyje ne tik mūsiškių, bet ir visų likusių šios klasės automobilių. Deja, po to pernykštį TSRS čempioną negreit išvydome prie finišo linijos. Sutrikus vairui, lenktynės jis baigė tik 22-as, o tarp mūsiškių liko trečias. Čempionu tapo Vilniaus RSTK lenktynininkas Zbignevas Kivertas, jau seniau pagarsėjęs kaip nepakeičiamas mechanikas, o dabar ir lenktynėse pelnęs spartakiados „auksą“. Antruojū liko I. Vackonis (Jonavos STK „Azotas“).

Reikia manyti, nebuvo linksma J. Šiaudkulio po varžybų, tačiau jam, pelniusiam savo gyvenime ir garbingesnių apdovanojimų, brangus buvo ir taip sunkiai pelnytas bronzos medalis. O štai kitas pagarsėjęs to pat klubo atstovas V. Oleka nelaukė spartakiados apdovanojimų. Antrasis garbės pakylas laiptelis buvo tuščias...

III klasės automobiliais geriausiai važiavo šiaulietis V. Kanciauskas. Veteranas iš Kauno B. Balčiūnas liko antras, o vilnietis Timofejevas — trečias. Nugalėtojo rezultatas bendroje varžybų įskaitoje tik šeštas.

Rungtyniaujant lenktyniniais automobiliais „Jaunimo“ formulėje dėl medalių kovojo 4 sportininkai, tačiau vilnietis J. Novikovas varžybas baigė jau

po dviejų ratų, o jonavietis A. Apolinskas įveikė tik pusę distancijos. Nugalėtojas tapo aukštųjų mokyklų lenktynininkai. Pirmavo Z. Aleksandravičius (KPI), antras buvo V. Samsonas (VISI). Nugalėtojas bendroje įskaitoje buvo ketvirtas.

III formulės lenktynėmis mašinomis pirmavo R. Natkevičius (STK „Politechnika“, bendroje įskaitoje 5-tas), po jo sekė V. Korkiška (Autotransporto ir plentų darbininkų profsąjungos RSTK) ir V. Vilkelis (STK „Azotas“).

Pagirtinai kovojo mūsų sportininkai lenktynėse „Vostoko“ formulės mašinomis. LTSR spartakiados čempionas G. Neverauskas (STK „Azotas“) bendroje įskaitoje buvo antras, „sidabro“ laimėtojas A. Jurevičius (STK „Politechnika“) — ketvirtas. LTSR spartakiados „bronzą“ laimėjo A. Kažėta (Autotransporto ir plentų darbininkų profsąjungos RSTK).

Spartakiados varžybas komandomis laimėjo Vilniaus miesto (2. Kaunas, 3. Šiauliai) ir Jonavos rajono lenktynininkai.

Rungtyniaujant dėl „Ža bezopasnoje dviženije“ prizų Lietuvos automobillininkai liko ketvirti po Baltarusijos, Estijos ir Latvijos sportininkų. Nors varžybose ir negalėjo dalyvauti TSRS rinktinės nariai šiaulietis V. Vaišvila ir kaunietis J. Dereškevičius, tokia komandine vieta negalime būti patenkinti. Tai gana rimtas signalas, ir gerai, kad jis pasigirdo tokiu laiku, kai iki TSRS Tautų spartakiados dar liko pakankamai laiko. Tik nepamirškime, kad deramas išvadas iš šių varžybų padarys ir mūsų varžovai.

S ŠARKA

AUTOMOBILIŲ SPORTO FEDERACIJOS PLENUMAS

Birželio 3-ąją Vilniuje įvyko LTSR automobilių sporto federacijos ataskaitinis plenumas. Jo dalyviai išklausė federacijos prezidento pirminko pavaduotojo A. DAUNORAVIČIAUS ataskaitą. Pranešėjas pabrėžė, kad, matyt, simboliška, jog plenumo išvakarėse gausius automobilių sporto mėgėjus pasiekė džiugi žinia apie sėkmingą S. Brundzos ir A. Girdausko pasirodymą „Akropolis“ ralyje Graikijoje, kur jie savo klasėje užėmė antrąją vietą. Tačiau automobilių sporto vystymo problemoms plenumo buvo skirta gerokai daugiau vietos, negu laimėjimas.

Federacijos prezidentui per ataskaitinį laikotarpį ne labai sekėsi rūpintis šios sporto šakos plėtimu respublikoje, žiedinių trasų rekonstrukcija ir statyba, trenerių sutelkimo, teisėjavimo gerinimo. Būta nesklaidumų siekiant platesnės ir gilesnės automobilių sporto propagandos spaudoje, per televiziją.

Panašias problemas gvildeino plenumo kalbėję federacijos ralio komisijos pirminkas A. KURDZIKAUSKAS, RSTK tarybos pirminkas R. GEDVILAS, Klaipėdos autoparko vairuotojas A. SEKRECKAS, Anykščių TSO pirminkas R. KIRVELIS, federacijos kartų komisijos pirminkas S. VITKAUSKAS, federacijos kroso komisijos pirminkas V. ŠANTARAS, LTSR Ministrų Tarybos reikalų valdybos skyriaus viršininkas S. RUDZIONIS, respublikos SDAALR CK pirminkas R. ZALNERAUSKAS.

Plenumas federacijos veiklą per ataskaitinį laikotarpį įvertino patenkinamai. Priimta nutarime numatyti būdai automobilių sporto šakoms labiau propaguoti, gausinti sportininkų būrį, kelti jų meistriškumą. Respublikos rinktinėms iškelti konkretūs uždaviniai siekti aukštesnių vietų TSRS Tautų VII spartakiadoje.

Plenumas federacijos pirminku išrinko S. RIMKŲ. LTSR Ministrų Tarybos reikalų valdybos skyriaus vedėją, pavaduotojais — S. RAMOSKĄ ir V. IZOTOVĄ, atsakinguoju sekretoriumi — A. AUSTREVIČIŲ.

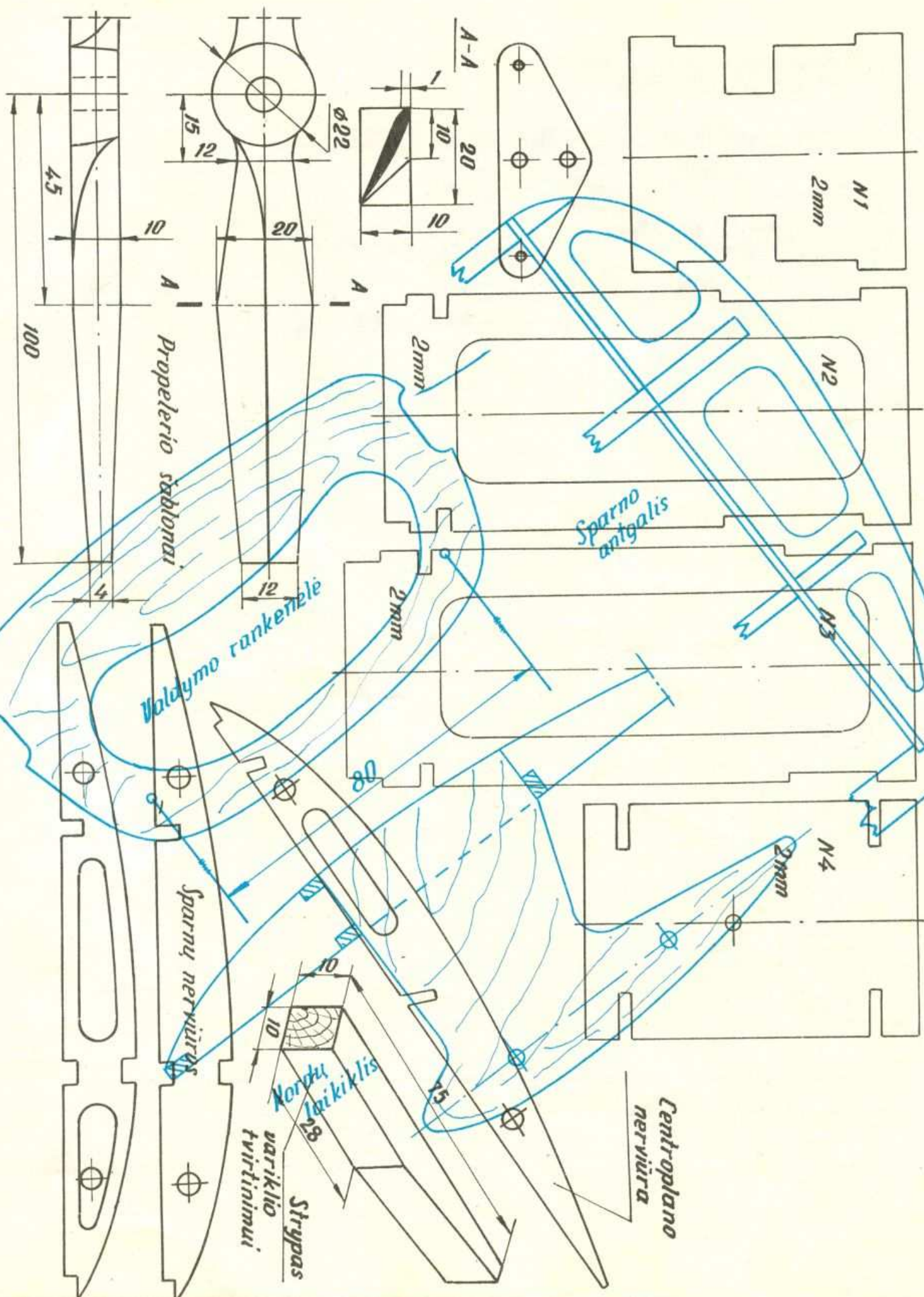
AUTORALIS GRAIKIJOS IR BULGARIJOS KELIAIS

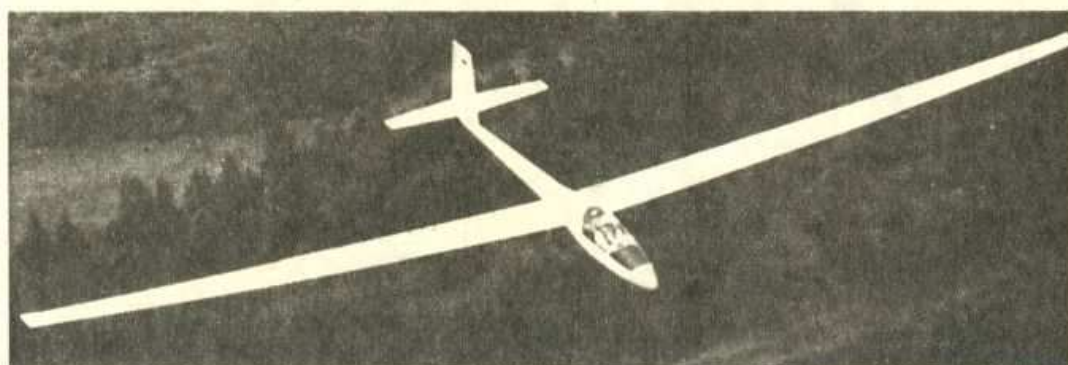
Tarptautinėse autorinio varžybose „Akropolis“ iš startavusių 159 ekipažų visą irasą baigė tik 37, kurių tarpe ir mūsų respublikos lenktynininkai Stasys Brundza su Arvydu Girdausku, startavę au-

tomažina „Lada“. Savo klasėje jie užėmė antrą vietą, o absoliučioje įskaitoje buvo dešimti.

Po to vykusiose tarptautinėse autorinio lenktynėse „Zlatni piasci“ Bulgarijoje, kuriose rungtyniavo 91 ekipažas iš trylikos šalių, Tarybų Lietuvos sportininkai bro-

liai Kastytis ir Arvydas Girdauskai, važiavę 1600 ccm klasės mašina, tapo nugalėtojais savo klasėje, o absoliučioje įskaitoje užėmė šeštą vietą. S. Brundza, važiavęs viename ekipaže su sportininku iš Toljačio A. Brumu, sugedus „Ladai“, maršruto nebaigė.

LAK-10 „LIETUVA“

Jau tretį metį šalies aeroklubų sklandytojai skraido Prienų eksperimentinės sportinės aviacijos gamyklos sklandytuvais „Lietuva“. Su jais pajėgiausi šalies ir respublikos sportininkai dalyvauja visose respublikos ir tarptautinėse varžybose. Su „Lietuva“ pasiekti pirmieji Tarybų Sąjungos rekordai. Žodžiu, sklandytuvas „Lietuva“ tampa kasdieniniu sklandytojų „darbo įrankiu“.

Nėra reikalo įrodinėti, kad „Lietuva“ — geriausias iš visų bet kada sukurtų sklandytuvų mūsų šalyje. Tačiau būtų neteisinga manyti, kad jau pasiekta tobulybė, ir skraidymo aparatai neturi jokių trūkumų. Anaiptol, pavyzdžiui, paskutiniame variante LAK-9 M buvo didokas šio sklandytuvo svoris, sunkus eleronų valdymas, o žemėjimo greitis — didesnis už geriausių pasaulio sklandytuvų žemėjimą.

Pernai rudenį buvo nutarta 1978 metų būsimam pasaulio sklandymo čempionatui pastatyti iš esmės naują skraidymo aparatą, kuriame būtų pašalinti visi minėti trūkumai.

Ir štai birželio pradžioje pakilo pirmas skraidantis sklandytuvo LAK-10 egzempliorius. Pirmieji skridimai nutekė optimistiškai.

Kuo gi skiriasi LAK-10 nuo savo pirmtakų? Liemuo ir uodegos plokštumos praktiškai nesiskiria nuo LAK-9 M. Užtat sparnas — naujas, visais atžvilgiais: ir savo geometrija, ir konstrukcija, ir medžiagomis. Sklandytuvo LAK-10 sparnai ilgesni, siauresni, ir jų plotas truputį mažesnis, o proilgis gerokai didesnis. Panaikintas sparnų geometrinis susukimas, o profilis į sparnų galus plonėja ir pereina iš 17 proc. į 15 proc. storio profilį Wortmann FX-67-K-150. Oro stabdžių skydeliai įmontuoti tik viršutinėje sparnų dalyje. Be to, naujieji stabdžiai žymiai efektyvesni. Balasto bakai padidinti net iki 220 litrų talpos, todėl sparnų apkrovimo diapazonas labai didelis.

Esminis skirtumas yra ir tas, kad naujojo sklandytuvo „Lietuva“ sparnų lonžeronas pagamintas iš kompozicinių medžiagų su anglies pluoštu, kas įgalino sklandytuvo svorį sumažinti daugiau kaip 50 kilogramų. Tuo būdu LAK-10 tapo pirmuoju šalyje serijiniu skraidančiu aparatu, kurio sparnų konstrukcijoje panaudotas anglies pluoštas.

Kuriant LAK-10 daug dėmesio buvo skirta kabinos interjero bei viso sklandytuvo estetinei išvaizdai patobulinti. Kaip ir LAK-9 M, kabi-

nos gaubtas susideda iš pastovios priekinės dalies ir dešinien atlenkiamos užpakalinės dalies. Užsparniai sujungti su eleronais, bet val-

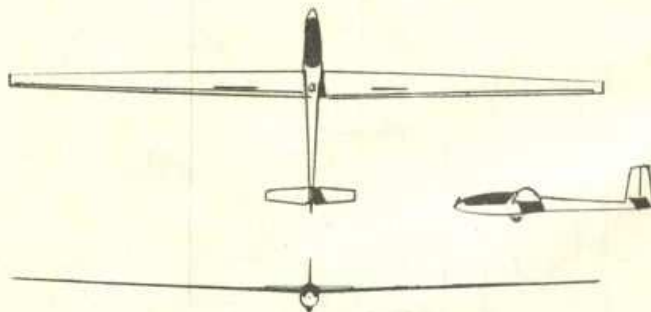
dymo mechanizmo konstrukcija leidžia juos ir atjungti. Užsparniai turi 6 fiksuotas padėtis: kampai —7, —4 ir 0 laipsnių naudojami skrendant dideliais greičiais, o žemyn užsparniai atlenkiami +5 arba +11 laipsnių. Kylant ir leidžiant naudojama padėtys +11 arba +18 laipsnių.

Minėti pakeitimai ir kiti patobulinimai pagaliau „išgydė“ visas „paveldimas ligas“. Sklandytuvo LAK-10 „Lietuva“ skridimo savybės pastebimai pagerėjo visame greičių diapazone ir nė kiek nenusileidžia bet kuriam užsienio sklandytuvui. Žinoma, negalima sakyti, kad jau pasiekta tobulumo viršūnė. Dar bar numatoma modernizuoti sklandytuvo liemenį, nes jo koncepcija per 10 metų irgi truputį paseno. Projektas jau paruoštas.

Kadangi LAK-10 konstrukcija labai panaši į LAK-9 „Lietuva“ konstrukciją, apie kurią jau buvo rašyta („Sparnai“, 1977 m. Nr. 2), paminėsiu tik pagrindinius naujojo sklandytuvo techninius duomenis:

sparnų ilgis	20,42 m
sparnų plotas	14,63 m ²
proilgis	28,5
profilis Wortmann FX-67-K-170/150	
liemens ilgis	7,27 m
liemens aukštis	0,83 m
liemens plotis	0,62 m
tuščio svoris	340 kg
balasto svoris	220 kg
maksimali aerodinaminė kokybė esant greičiui 103 km/val	48
minimalus žemėjimo greitis, esant greičiui 90 km/val	0,50 m/sek
maksimalus leistinas greitis	250 km/val
didžiausias manevravimo greitis	150 km/val.

V. MEKŠRIONAS,
inžinierius
O. VALKAUSKIENĖS nuotr.

SKLANDYTOJŲ REKORDAI

Vis naujus rezultatus Tarybų Sąjungos sklandymo rekordų lentelėn įrašo sportininkai, skraidantys sklandytuvu „Lietuva“. Gegužės paskutinėmis dienomis — Kišiniove

vykusiose varžybose kaunietis V. Šilumba sklandytuvu LAK-9 „Lietuva“ 500 km trikampio maršrute išvystė 103 km/val greitį.

Sąjunginiai rekordai pagerinti ir kitų klasių sklandytuvais. Maskvietis O. Pasečnikas

sklandytuvu „Jantar-2“ 300 km trikampį nuskrido 125 km/val greičiu, o Estijos sklandytoja E. Laan sklandytuvu „Jantar standart“ 500 km trikampį maršrutą įveikė vidutiniu 94 km/val greičiu.

Kauno Jono Žiburkaus

aviacijos sporto klubo instruktorius V. Zaliukas su keleiviu G. Saulėnu dviviečiu sklandytuvu L-13 „Blanik“ 200 km trikampio maršrute išvystė 75,652 km/val greitį ir pasiekė naują Tarybų Lietuvos rekordą.

IŠ VAIKYSTĖS ATSINEŠĘS SVAJONĘ

Kai jaunystė nutolsta už metų horizonto, turbūt kiekvienam norisi vis dar papūti su ja, prisiminti neramias svajonių dienas.

Klemui Intai, Akmenės aviacijos technikos sporto klubo viršininkui, jaunystės svajonė — šiandieninis gyvenimas. Su savo džiaugsmiais ir rūpesčiais, planais ir ieškojimais.

Troškimą skraidyti jis atsinešė iš vaikystės, nors niekas šeimoje nebuvo aviatorius.

— „Kaltas“ Židikų vidurinės mokyklos, kurioje mokiausi, fizikos mokytojas Paulauskas, — pasakoja Inta. — Jis buvo praktikos darbų vadovas, labai mėgo su septyntokais daryti lėktuvų modelius. Sužinojęs, kad aš pasigaminau detektorinį radijo aparatą, pakvietė lankyti jaunųjų aviamodeliuotojų būrelį.

Naujų draugų tarpe dešimtokas Klemas Inta greit atkreipė visų, ir ypač mokytojo Paulausko dėmesį. Ne tik savo ramiu būdu ir tvarkingumu, sumanumu darant aviamodelius. Visus žavėjo tai, kad Klemas namuose statėsi... sklandytuvą.

Baigus vidurinę, svajonių maršrutą abiturientą iš Židikų atvedė į Kauną, Lietuvos žemės ūkio akademiją. Kaimo vaikinukas norėjo įsigyti inžinieriaus mechaniko specialybę, kuri, anot paties Klemo, labai pravartė aviatoriui.

Troškimas skraidyti dabar dar didesne liepsna žaižaravo Klemo mintyse. Jis buvo girdėjęs, kad Kaune veikia sklandymo klubas, jog kažkur prie Kulautuvos skraidoma.

Kad taip jam kartu su tais skrajūnais!

Į būsimųjų aviatorių būrį Klemas Inta pateko besimokydamas antrame kurse, kai akademijoje buvo suorganizuoti sklandytų kursai. Čia jis susipažino su dabartiniu Alytaus aviacijos technikos sporto klubo viršininku Tadu Matukoniu, tada vyresnio kurso studentu, kuriam, kaip Kauno aviacijos technikos sporto klubo nariui, buvo pavesta vadovauti minėtiems kursams. Bendraminčių entuziastų susibūrė nemažai. Jau pirmaisiais metais rektoratas nupirko jiems sklandytuvą BRO-11. Tikrą, grakštų Broniaus Oškinio konstrukcijos sklandytuvą, su kuriuo jau tą pirmąją vasarą buvo bandoma skraidyti.

Deja, Klemui Intai pirmą kartą skrydžiui nuo Nemuno šlaito savarankiškai pakilti teko ne su BRO-11, o sklandytuvu „Pajūrietis“. Tą patį 1965-ųjų metų pavasarį jam buvo įteiktas ir inžinieriaus mechaniko diplomatas.

Dabar vėl laukė nauji gyvenimo keliai: tarnyba Tarybinėje Armijoje, pedagogo darbas Viekšnių kaimo profesinėje technikos mokykloje, skraidymai per vasaras atostogas Kauno aviacijos sporto klube.

Kaip tik tuo metu spėjo išgarsėti dar taip neseniai susikūręs Akmenės aviacijos technikos sporto klubas. Tuometinė klubo viršininkė Stasė Sudeikytė 1968 metų Tarybų Sąjungos sklandymo pirmenybėse iškovojo absoliučios čempionės aukso medalį! Ji buvo pakviesta į šalies sklandymo rinktinę. Tad iškilo klausimas — kas treniruos sportininkus klube?

Respublikos sklandymo veteranai, aviacijos sporto federacijos vadovai žinojo apie

Akmenės ATSK viršininkas K. Inta

diplomuotą jauną sklandytoją iš Zemaitijos Klemą Intą, apie jo savarankiškus skridimus sklandytuvais „Pajūrietis“ ir „Blanikas“, sumanumą ir organizacinius gabumus, didelį troškimą skraidyti ne tik sklandytuvais, bet ir sportiniais lėktuvais. O tą aplinkybę, kad jis gyvena kaip tik netoli Akmenės, visi vertino kaip palankiausią, nes galėjo pakviesti Intą vadovauti aviacijos technikos sporto klubui.

1968-ųjų metų rugpjūtį, kai Klemas Inta buvo paskirtas Akmenės ATSK viršininku, klubas teturėjo trejetą paprastų konstrukcijų sklandytuvų, kuriuos keldavo į padangę autostartu. Nebuvo angaro, stokojo instruktorių. O čia dar ir stichinė nelaimė — praūžusi audra sulaužė ir šiuos kelis sklandytuvus. Žodžiu, — rūpesčių daugiau, negu tikėtasi.

Entuziaztingas jaunų sklandytų kolektyvas, klubo šefai — Cemento gamyklos kolektyvas, SDAALR respublikinis komitetas ir jo pirmininkas generolas Jonas Žiburkus visokeriopai stengėsi padėti naujam klubo viršininkui. Klubas gavo naujus sklandytuvus, sportinį lėktuvą, netrukus pradėta angaro statyba.

— Pats tada tebuvo priskraidęs 35 valandas. Kitaip sakant, buvau pradedantis sklandytojas, — prisimena Inta. — O vadovo pareigos ir trenerio darbas buvo man visai nauji dalykai. Tačiau šefų rūpestis, vadovybės dėmesys skatino ir teikė vilčių. Patyrimą prisiėjo kaupti darbe.

Šiandien Klemas Inta — antros klasės lakūnas, jau dešimtmetį vadovaujantis Akmenės aviacijos technikos sporto klubui. Lėktuvais ir sklandytuvais yra priskraidęs daugiau kaip 1600 valandų. Praėjusiais metais tapo dar ir sklandymo sporto meistru.

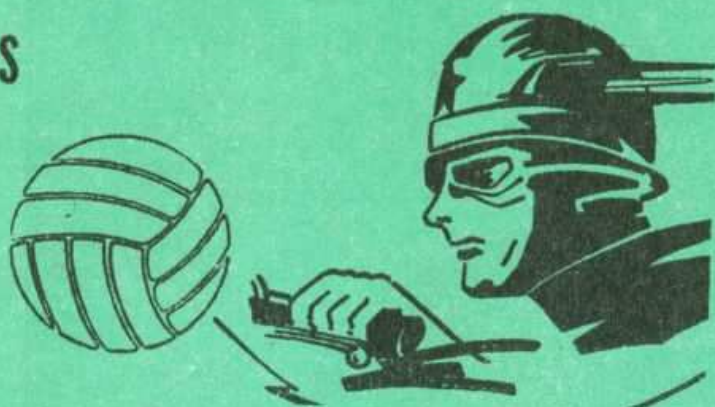
— Kas labiausiai įsimintina liko per darbo dešimtmetį? — paklausa.

— Žmonės, su kuriais dirbau, kurie man daug padėjo, — nedvejodamas atsakė klubo viršininkas. — Ir mano pirmasis pagalbininkas, gamyklos cecho viršininkas Nikolajus Markovskis, ir tie 22 vaikinukai, kurie jau antraisiais treniravimosi klube metais savarankiškai pakilo sklandytuvais į padangę, ir trejetas sporto meistrų, išaugusių klube, be kurių negalėčiau įsivaizduoti šiandieninių pasiekimų.

Trejetas iš dvidešimt dviejų... Tai patys energingiausi, patys veikliausi vaikinai, kuriems klubas ir aerodromas tapo antraisiais namais, kurie ir patys stengėsi tobulinti skridimų įgūdžius, sportinį meistriškumą, ir mokė jaunesnius draugus. Jie ir šiandien nesiskiria su sportiniais lėktuvais, sklandytuvais. Tiesa, Vidmantui Zelviui skraidymai — tai „kasdieninė duona“, nes jis, kaip vienas gabesnių instruktorių, buvo pakviestas į klubą dirbti grandies vadu. Gi Liudui Valantui ir Jonui Balvočiui skraidymai — tik sportinė aistra. Liudas dirba Naujosios Akmenės cemento ir žiferio kombinate šaltkalviu, o Jonas yra SDAALR rajono komiteto pirmininkas.

MOTOBOLAS KRETINGOJE

**-TAI VISUOTINIS
RŪPESTIS,
MĖGIAMAS
REGINYS,
ŠVENTĖ**

I Lietuvos žemės ūkio technikos Kretingos rajoninio susivienijimo valdytojo Vaclovo Griciaus kabinetą žmonės renkasi dažnai. Pasiruošimo sėjai, pjūčiai, kiti opūs žemdirbių klausimai čia nuolat sutraukia daugelį įvairiausių organizacijų atstovų. Tačiau šį kartą kambaryje tebuvo keli žmonės, o sekretore interesantus pasitikdavo vienu ir tuo pačiu žodžiu: pasitarimas. Sportinėmis taurėmis, kurias susivienijimo žmonės iškovojo įvairiausio rango varžybose, papuoštame kambaryje tikrai vyko pasitarimas — vyrai svarstė motobolo reikalus, jo dabartį bei ateitį.

Šią Kretingoje populiariausią sporto šaką susivienijimas pradėjo šefuoti lik praėjusiais metais. Nedaug vandens nutekėjo nuo to laiko gamtovaizdžiais turtinga Akmena. Bet kiek padaryta! Vaclovas Gricius, tapęs „Švyturio“ komandos motorizuotų futbolininkų vadovu, „pekando“ ne tik žmones, žaidimo paslaptis, bet ir reikmes, visas detales, nuo kurių priklauso sėkmingi startai. Tad ir pokalbis kabinete buvo dalykiškas. Darbuotojai domisi motobolu, tad ir problemos sprendžiamos bendrai: pernai įgytas naujas komplektas specialių „Kovrovec“ markės motociklų, tad atsirado jau ir „Švyturio“ antroji komanda, subūrusi jaunuosius motobolo entuziastus. Tačiau ir tuo nebesitenkinama — šiemet numatyta atidaryti šios sporto šakos jaunimo sporto mokyklą. Komandos poreikiams paskirtas autobusas, pakanka-

mai lėšų, pradėta rūpintis projektine dokumentacija šilkiniam autodromui. Ir vėl bus įgyti motociklai, apranga, kamuoliai, kitas inventorių, pasirūpinta sąlygomis treniruotėms, išvykoms į varžybas. Žodžiu, kaip liaudis sako — viskas eina, kaip sviestu patepta, lyg nuo senų senovės taip būtų. O būta kitaip.

Motobolas pilietines teises Kretingoje įgijo vos prieš aštuonerius metus. Ir „kaltas“ dėl to — buvęs futbolininkas ir „Minijos“ komandos treneris Vaclovas Brazdeikis. Visa savo sportine siela žmogus jautė, kad mėgiamas futbolis palaipsniui praranda kadaise turėtas pozicijas. Ne tik jaunimas, bet ir prisiekę

sirgaliai nustojo lankęsi rungtynėse. Ir kilo Vaclovui Brazdeikiui išganinga mintis — padaryti futbolą motorizuotą. Kadaise Vilniuje matė demonstruojant motobolą. Praėjo daug metų, bet Nemuno krašto didžiuosiuose miestuose jis taip ir neprigijo (be reikalo!). Tad kodėl nepadarius Kretingos savotišką motobolo sostinę? Juo labiau, kad futbolo ir motobolo pagrindinis principas tas pats — kamuolio vedimas ir jo smūgiavimas. Vadinasi, ir taktinis pasiruošimas, žaidimo technika, įgyti kultivuojant futbolą, galės būti puikiaiusiai panaudoti motobole. Šis „atradimas“ ir paskatino Vaclovą Brazdeikį imtis energin-

Prieš treniruotę nurodymus motobolininkams duoda komandos treneris Vaclovas Brazdeikis (dešinėje)

AUTORIAUS nuotr.

gos veiklos. O žmonės, pažįstantys Brazdeikį, žino — jau įeigu ką pasiryš padaryti — būtinai padarys.

Ir subūrė iš buvusių futbolininkų komandą. Sudrebino vyrai žemę ir orą Kretingoje. Pradžioje, tiesa, kai kas žinoravo į tuos „padūkėlius“ — reikėjo įvaldyti motociklus, priprasti prie motobolo ypatumų. Štai ir „triukšmavo“ jie stadiono atsarginėje aikštėje, kiek tik laikas leido. Kur jau tokiu atveju nenuėsi pasižiūrėti. O čia dar tas didžiulis, anksčiau neregėtas kamuolys, nepaprasti motorizuotų futbolininkų šarvai, įvairiausi manevrai.

1973-aisiais, „Švyturio“ komandai pradėjus dalyvauti šalies pirmenybių pirmojoje lygoje, žmonės ėmė traukte traukti į stadioną. Joks kitas sporto renginys nebedomino taip kretingiškių, kaip motobolas. O kai komanda iškovojo kelialapį į aukščiausiąją lygą, rajone buvo tikra šventė.

Tik bėda, kad po visų švenčių ateina ir šiokiadieniai. Motobolininkams jie buvo labai sunkūs. Komanda gyvavo grynai saviveikliniu principu. Rūpinosi ja vien rajono SDAAR sporto technikos klubas, o jo kasa dažnai būdavo tuščia. Kad ir domėjosi žmonės, rėmė daugelio organizacijų vadovai, švyturiečiai ne kartą rūškais veidais dėl transporto arba pinigų bilietams stokos likdavo namie, užuot nuvykę į kalendorines čempionato rungtynes.

Išdavoje — skaudus nusiavilimas ir „sudie, aukščiausioji lyga!“ Nedaug tetrūko, kad komanda subyrėtų, kaip kortų namelis. Kolektyvo siela — Vaclovas Brazdeikis — lemiamu momentu sugebėdavo įtikinti vyrus, kad dar ne viskas prarasta, įkvėpti juos. Taip ir stūmė švyturiečiai sezoną po sezono, nieko ypatingesnio nepasiekdami. Ir kas žino, ar bepadėtų nepaprastas komandos trenerio entuziazmas, sugebėjimas įtikinti, įeigu kritiškiausiu kolektyvo gyvavimo momentu — pernai — į pagalbą nebūtų atėjęs Lietuvos žemės ūkio technikos rajoninis susivienijimas, aktyvas. Motobolas, kuris daugelį metų buvo tik atskirų gerbėjų rūpestis, tapo visų bendru interesu. Prasidėjo nauja motorizuotų futbolininkų era!

Pernai „Švyturio“ komanda drauge su kitu savo zonos kolektyvu — kaimynine

[Nukelta į 30 psl.]

BROLIAI

Biržų ATSK viršininkas V. Juodgudis [kairėje] su broliais Algirdu ir Gediminu Venskais
AUTORIAUS nuotr.

Ne kartą esu girdėjęs ir skaitęs, kad aviatoriai turi savitas darbo ir gyvenimo tradicijas. Tačiau apie brolius Venskų nepasakysiu, kad jų šeimoje būtų buvę aviatorių, kad jų svajonė skraidyti turėtų kokią tradicijos atspalvį. Jie visi trys — paprasti vaikinai, augo ir brendo Vabalninke. Vyriausias jų — Algirdas — pirmą kartą pakilo skrydžiui su sklandytuvu prieš septynerius metus Biržų aviacijos technikos sporto klube, vidurinis — Gediminas, kuriam jau dvidešimt aštuntį, — su lėktuvais artimai susibičiuliavo tik tarnaudamas Tarybinėje Armijoje, o jauniausias jų — Albertas, sklandytuvu tėra priskraidęs dar tik 50 valandų. Ir profesijų jie skirtingų. Algirdas dirbo Biržų melioracijos statybos valdyboje ekskavatorių

automatikos reguliavimo meistru, Gediminas — vairuotoju Biržų konservų fabrike, o Albertas ir dabar neišleidžia vairo iš rankų.

Kai vidurvasaryje Biržų aviacijos technikos sporto klube susitikau su Algirdu ir Gediminu Venskais, klubo techniku ir lakūnu instruktoriumi, jauniausiojo brolio prie treniravimosi skridimams paruoštų sklandytuvų nebuvo. Albertas, rajono tarpkolūkinės statybos organizacijos vairuotojas, tą dieną su mašina „skraidė“ kitais maršrutais.

— Kas gi paskatino pakeisti specialybę? — paklausiau vyresniųjų brolių.

Šie neiškarto atsakė. Ilgai žvelgė vienas į kitą, mintyse, matyt, stengdamiesi sugrįžti į tas dienas, kai susidraugavo su aviacija.

— Kai išmokome skraidyti sklandytuvu ir artimai susipažinome su klubo darbu, aviacija mus tiesiog sužavėjo, — broliui pritariant atsakė Gediminas. — O specialybės, kurias turėjome, tiek pat reikalingos abiem ir čia, klube.

Geru žodžiu atsiliepia apie Gediminą ir Algirdą Venskų aviacijos technikos sporto klubo viršininkas Vilijus Juodgudis.

— Vaikinai darbštūs, pareigingi, puikiai prižiūri techniką. Gediminas pradžioje klube dirbo techniku, paskui — inžinieriumi, o išmokęs skraidyti lėktuvu panorė būti lakūnu instruktoriumi, ruošti jaunos sklandytojus. Lėktuvu jis yra priskraidęs jau 300 valandų, o sklandytuvais — dvigubai daugiau. Prieš porą metų tapo respublikos antros

lygos sklandymo čempionu, o pernai įvykdė sklandymo sporto meistro normatyvus.

Algirdo darbą klube geriausiai charakterizuoja skraidymų knygelė, kurioje labiausiai įsimintini šie įrašai: „1972 metais Biržų aviacijos technikos sporto klube pradėdau lankyti sklandytojų kursų; 1973 metų gegužės 28-ąją pirmą kartą sklandytuvu pakylu į padangę, o tu patį metų rugpjūčio 4-ąją su „Blaniku“ savarankiškai atlieku skrydį virš klubo aerodromo; 1976 metų sausio 6 d. klube pradėdau dirbti aviatechniku, o po dviejų savaitių — skraidyti sportiniu lėktuvu“.

Ir dar vienas įrašas — „1977 metų vasario 15-oji“. Nuo šios dienos Algirdas Venskų dirba klube lakūnu instruktoriumi.

Knygutėje yra ir daugiau įrašų, datų, skridimų maršrutų. Iš jų sužinome ir tai, kad praėjusiais metais sklandyme jis įvykdė pirmo sportinio atskyrio normatyvą, kad paruošė pirmą būrį jaunų sklandytojų, o sklandytuvu pats yra priskraidęs daugiau kaip 400 valandų. Todėl Algirdas ją ir saugo kaip didelę brangenybę, sportinio gyvenimo svarbiausių įvykių liudininkę.

— Aviacija pavilioja, uždega žmogų, — tvirtina Algirdas.

Ne be pagrindo sakoma, jog pirmą kartą pakilus į padangę sklandytuvu ir paėmus į rankas vairalazdę, to džiaugsmo nebegalima pamiršti niekada.

Neabejoju, taip į sportinę aviaciją atėjo ne tik broliai Venskai, bet ir dešimtys kitų lakūnų ir sklandytojų, kurie saulėtomis vasaros dienomis, pakilę iš aviacijos technikos sporto klubų aerodromų, įvairiausiais maršrutais ražo mūsų respublikos žydrią padangę, siekdami naujų sportinio meistriškumo aukštumų.

K. BAKŠTYS

SKANDYTOJŲ STARTAI ČEMPIONATUOSE

Tarybų Sąjungos šių metų sklandymo čempionatas vyko nauja sistema. Pajėgiausi sklandytojai (18 vyrų ir 10 moterų, kurių tarpe buvo šeši mūsų respublikos atstovai) rungtyniavo asmeninėse pirmos lygos varžybose, o sąjunginių respublikų ir žinybų ekipos kovojo antros lygos komandinėse-asmeninėse pirmenybėse.

Pirmos lygos dalyvių startai pasibaigė rugsėjyje. Absoliučiu čempionu aukso medalįus iškovojo maskvietis O. Pasečnikas ir Estijos sklandytoja N. Retipova. Kaunietė R. Garmutė bendroje įskaitoje užėmė trečią vietą. Kiti mūsų sklandytojai užėmė tokias vietas: 5. V. Šliumba, 6. A. Beržinskis, 7. V. Mikalauskas, 9. V. Sabackis, 11. A. Rukas.

Labai sėkmingai mūsų sklandytojai pasirodė antros lygos varžybose. Prienų eksperimentinės sportinės aviacijos

gamyklos komanda užėmė pirmąją vietą, o jos nariai J. Paplauskaitė ir E. Lasauskas iškovojo nugalėtojų medalius.

Pabaltijo sklandymo pirmenybėse mūsų respublikos komanda užėmė pirmąją vietą.

Biržuose vykusioje pirmoje respublikos jaunimo sklandymo čempionate pirmąsias vietas užėmė vilnietė A. Arbačiauskaitė ir panevėžietis A. Mačiulis.

STARTAS ČEKOSLOVAKIJOJE

Liepos pradžioje vykusiose Čekoslovakijos sklandymo pirmenybėse dalyvavo taip pat TSRS, VDR ir Vengrijos sportininkai. Mūsų šalies komandos sudėtyje su sklandytuvu „Lietuva“ startavo prieniškis A. Rukas. Jis varžybų bendroje įskaitoje užėmė šeštą vietą.

Yra žmonių, kurie pamėgtai sporto šakai skiria išties dešimtmečius. Ir tai visai natūralu, kai kalbama apie pusamžį sportininką. Tačiau šį kartą šneka eis apie žmogų, kuriam dar ir trisdešimtys nėra, o iš jų jau aštuoniolika metų atiduota įdomiam, daug valios, žinių bei energijos reikalaujančiam aviamodelizmui. Kalbu apie Respublikinės jaunųjų technikų stoties aviamodelizmo laboratorijos vedėją Vitalijų Silicką.

Jo kelias į šį sportą prasidėjo 1960 metais Vilniaus centrinėje jaunųjų technikų stotyje, kur aviamodelizmo mokė dabartinis Lietuvos TSR nusipelnęs treneris Antanas Arbačiauskas. Dešimtmetis Vitalijus tuomet nenuotokė, kad ši aistra po keliolikos metų taps pagrindiniu jo užsiėmimu.

Nuo ketvirtos iki septintos klasės — užsiėmimai pas A. Arbačiauską, nesudėtingi sklandytuvėlių modeliai ir pagaliau pirmosios varžybos Kyviškėse... Šiandien, prisiminus jas, viskas panašus į vaikišką žaidimą. O tada... Kiek buvo jaudintis, pergyventi! Ne kitaip, kaip iš susijaudinimo, nuo per staigaus tūptelėjimo išvelkant modelį, žlugo puoselėtos viltys — lūžo smarkiai išlinkę sklandytuvo A-2 sparnai.

Sekė metai, praleisti Vilniaus centrinėje aviamodelizmo laboratorijoje, pas nusipelnusį respublikos trenerį Alfonsą Pranskėtį. Ilgi žiemos vakarai, palinkus prie smulkučių detalių, kurios reikalauja daugybės laiko bei susikaupimo, gaminant sudėtingus, aukštos klasės mode-

Laisvalaikio vilionės

lius. Pavasariais — treniruotės. Krislelis po krislelio kaupėsi žinios, patirtis, atėjo pasitikėjimas jėgomis.

1965 metų respublikinės moksleivių pirmenybės. Jose du lyderiai — Vidas Raulinaitis ir Vitalijus Silickas. Ratas po rato auga varžybinė įtampa. Vyksta sugebėjimų ir nervų „karas“, kuris pasibaigė Vitalijaus pergale, — jis tapo pirmuoju. Nuo šiol V. Silickas penkis kartus iš eilės tampa respublikos čempionu.

Laimės žvaigždė... Tik tas, kuris dirba, kuria, nuolat tobulina savo sukonstruotus modelius, žino, kiek tuose žodžiuose slypi darbo, pasiaukojimo, išsižadėto laisvalaikio. Vitalijus to nesigaili. Jį traukia dirbtuvės šurmuls, celono kvapas, valandos, praleistos prie staklių, darant detales aviamodeliams.

Studijuodamas Vilniaus valstybinio V. Kapsuko universiteto Fizikos-matematikos

fakultete, V. Silickas pradėjo vadovauti Respublikinių pionierių ir moksleivių rūmų aviamodeliuotojams. Su kiekvienu užsiėmimu Vitalijus vis labiau įsitraukė į darbą su paaugliais. Jam buvo malonu perteikti tai, ką sukaupė. Ir ne tik būrelio nariams. 1975-aisiais Lietuvos TSR švietimo ministerija išleido V. Ramelio ir V. Silicko brošiūrą „Dešimt geriausių aviamodelių konstrukcijų“. Čia buvo patalpinti per šešerius metus Respublikiniuose pionierių ir moksleivių rūmuose suprojektuoti bei išbandyti geriausių aviamodelių brėžiniai, jų gamybos aprašymai.

Apgynęs diplomą, Vitalijus tapo kvalifikuotu pedagogu, Respublikinių pionierių ir moksleivių rūmų darbinio auklėjimo skyriaus vedėju, o atvėrus duris Respublikinei jaunųjų technikų stotčiai — su būreliu perėjo čia.

Šiandien Vitalijus Silickas — prityręs vadovas, TSRS sporto meistras, žinomas modeliuotojas, respublikos aviamodelizmo rinktinės narys. Kas dabar suskaičiuos, kiek per tuos metus sukonstruota modelių, kiek dalyvauta varžybose, kiek sielosi, džiaugtasi, laimėta ir pralaimėta!.. Juk per visus mokymosi metus — tiek vidurinėje, tiek universitete — kito potraukio, kito džiaugsmo nebuvo — tik mažieji lėktuvėliai.

Kad Vitalijus puikus pedagogas, rodo jo auklėtinių rezultatai. Jaunųjų aviamodeliuotojų būryje yra respublikos čempionų, rinktinės narių, sąjunginių varžybų prizininkų.

Respublikinėje jaunųjų technikų stotyje V. Silickas vadovauja dviem grupėms. Pirmoje — žemesniųjų klasių moksleiviai, kurie dar tik susipažįsta su mažųjų lėktuvėlių kūrimo paslaptimis. Vitalijus reikalauja, kad iš pra-

džių bent pusmetį jie padirbėtų su kambariniais modeliais. Iš pažiūros šie, panašūs į laumžirgius, lėktuvėliai, atrodo visiškai nesudėtingi. Tačiau tik tas, kas suklįjavo bent vieną modelį iš šiaudelių, aptaukė jį mikroplovėle, žino, kiek reikia kruopštumo, atidumo, prakaito, kad jis pakiltų skrydžiui.

Devintos vidurinės aštunto-kas Raimondas Savickas pradėjo modelius daryti savarankiškai namuose. Padarė du. Pirmasis visiškai neskrido, o antrasis taip pat labai trumpai tesilaikė ore. Tačiau Raimondas nenuleido rankų. Atėjo į būrelį pas Silicką. Čia padirbėjęs, įgijęs žinių, dalyvavo būrelio varžybose kambariniais modeliais. Raimondo modelis skraidė ilgiausiai ir laimėjo pirmąją vietą. Nepasakysi, kad nuo Raimondo Savicko atsiliktų ir kiti pirmamečiai: 38-osios vidurinės šeštokai Andrius Kibickis, Aleksandras Gnatėnka, Tadas Šliogeris ir dar daug kitų, kurie neseniai susiejo savo laisvalaikį su mažąja aviacija.

Gražių rezultatų pasiekė V. Silicko vadovaujami vyresniųjų klasių berniukai. Jie daro sudėtingus, įvairių klasių aviamodelius. Pasiekti jais pergales kur kas sunkiau, bet noras, kruopštumas, atkaklus darbas išugdė respublikos čempionų bei prizininkų ir jų gretose. Tai 7-osios vidurinės abiturientas Gintautas Norkus, Salomėjos Nėries ir 43-osios vidurinių dešimtokai Gintaras Lazauskas ir Valdas Ragaišis. Vaikiniai, baigę vidurinę, svajoja patekti į didžiąją aviaciją, raižyti Tėvynės padangę plieno paukščiais.

Netenka abejoti, kad jaunųjų entuziastų kelias, prasidėjęs nuo pačių paprasčiausių kambarinių modelių Respublikinėje jaunųjų technikų stoties aviamodelizmo laboratorijoje, ne vienam nusitęs iki sportinių aerodromų ir dar toliau. Tai puikiai įrodo buvusių aviamodeliuotojų, tapusių lakūnais, pavyzdžiai: A. Arbačiausko, A. Jonušo, A. Umbražiūno, P. Račkausko ir kitų. O V. Silickas stengiasi, kad tikrai taip būtų. Jis atiduoda daug jėgų ir energijos, kad jo auklėtiniai pamiltų darbą, pasirinktą sporto šaką, įgytų savistovumą, sugebėtų puoselėti kūrybinę mintį. Vitalijaus padedami, jie savo protu ir rankomis įgyvendina jaunystės svajones.

L. ZILINSKAITĖ

Kabineto vedėjas Vitalijus Silickas (antras iš kairės) su savo auklėtiniais A. Gubarevu, V. Ragaišiu ir G. Lazausku
D. AUGAIČIO nuotr.

NEPAVĖLUOKITE UŽSISAKYTI

„SPARNŲ“

1979 METAMS!

MŪSŲ LEIDINYJE
JŪS RASITE STRAIPSNĮ
APIE
LĖKTUVŲ
SKLANDYMO,
PARASIUTIZMO,
AUTOMOBILIŲ,
KARTINGO,
MOTOCIKLŲ,
RADIJO,
VANDENS — MOTORINĮ
SPORTĄ BEI
MODELIZMĄ.

Prenumerata 1979
metams priimama iki
lapkričio 1 d.

RESPUBLIKOS SDAALR SPORTININKŲ STARTAI

TARPTAUTINĖSE VANDENS
MOTORINIO SPORTO VARŽY-
BOSE Kyrdžalio vandens sau-
qykloje Bulgarijoje kauniečiai
sporto meistras V. Matulevi-
čius lenktynėse 350 ccm sku-
teriu iškovojo pirmąją vietą.

MOTORLAIVIŲ SPORTO
TARPTAUTINĖSE VARŽYBO-
SE BRESTE kauniečiai V. Ta-
mulis užėmė trečią prizinę
vietą.

SAJUNGINĖSE AUTOMOBILIŲ
LENKTYNĖSE Kijeve
kauniečiai J. Dereškevičius
ketvirtos klasės mašina už-
ėmė trečią prizinę vietą, o
šio čempionato antrojo etapo
varžybose Rygoje jis tapo
nugalėtoju.

RESPUBLIKINĖSE JORŲ
DAUGIAKOVĖS PIRMENYBĖ-
SE Kaune komandomis nu-
galėjo Kauno miesto ir Jurbar-
ko rajono ekipos.

SAJUNGINĖSE JORŲ DAU-
GIAKOVĖS PIRMENYBĖSE,
kurios taip pat vyko Kaune,
mūsų respublikos komanda
užėmė septintą vietą.

RESPUBLIKOS MOTOKRO-
SO PIRMENYBIŲ antrojo etapo
varžybose Biržuose rungtyniavo
157 sportininkai. Komando-
mis geriausiai pasirodė
Vilniaus vaikų ir jaunų
technikos sporto mokyklos
ekipa.

SALIES MOTOCIKLŲ ZIE-
DINĖSE LENKTYNĖSE Kačerinės
traseje Kaune respubli-
kos rinktinė užėmė dešimtą
vietą, o geriausiai iš mūsų iš-

kių startavęs kauniečiai K.
Savickas (175 ccm klasės mo-
tociklu) buvo septintas.

TAIKOMOSIOS KARINĖS
DAUGIAKOVĖS RESPUBLIKOS
ČEMPIONATE Kaune koman-
domis nugalėjo kauniečiai.

MOTORLAIVIŲ SPORTO
RESPUBLIKOS TAURĖS VAR-
ZYBAS laimėjo Kauno „Keli-
ninko“ komanda.

TARPTAUTINĖSE TRUMPU-
JŲ BANGŲ RADIJO RYSIO
1977 METŲ VARŽYBOSE, ku-
rias kasmet rengia Tarptau-
tinė telekomunikacijų salun-
ga, kauniečiai A. Kregždė,
rungtyniavęs telefono klasė-
je, užėmė pirmąją vietą, o
telegrafo klasėje laimėjo si-
dabro medali. Pastarojoje
klasėje kapsukiečiui sporto
meistriui V. Andriuskevičiui
atiteko „bronzas“. Komando-
mis geriausiai pasirodė ir
sajungos taurę iškovojo Ta-
rybų Lietuvos trumpabangin-
kai.

E. KRENKELIO MEMORIA-
LO TRUMPUJŲ BANGŲ RADIJO
RYSIO sajunginėse var-
zybose Kauno Antano Snieč-
kaus politechnikos instituto
kolektyvinės radijo stoties
UK 2 PCR sportininkai užėmė
pirmąją vietą.

MOTORLAIVIŲ SPORTO
TSRS TAURĖS FINALINĖSE
VARŽYBOSE Stučkos mieste
Latvijoje, kuriose dalyvavo
keturiolikos kolektyvų koman-
dos, Kauno „Kelininko“
ekipa užėmė septintą vietą.

TSRS KARTINGŲ ČEMPIONATE Kurske respublikos
komanda užėmė ketvirtą
vietą.

SALIES MOTOKROSO JAU-
NIŲ PIRMENYBĖSE Kovrove
mūsų respublikos komanda,
rungtyniavusi 125 ccm moto-
ciklais, užėmė trečią vietą.

SAJUNGINĖSE LAIVŲ MO-
DELIZMO JAUNIŲ VARŽY-
BOSE Alma Atoje transporto
laivų modelių vilnietis A.
Barkauskas užėmė trečią
vietą.

ATVIRAME UKRAINOS
AUKSTOJO PILOTAZO ČEM-
PIONATE Donecke komando-
mis nugalėjo Lietuvos ekipa,
o mūsų šalis V. Gedminaitis
ir S. Artiškevičius buvo įteik-
ti čempionų aukso medaliai.

PABALTIJO RESPUBLIKŲ
IR LENINGRADO PARASI-
UTIZMO PIRMENYBĖSE abso-
lutių čempionų vardus iško-
vojo kapsukietė J. Utkinienė
ir vilnietis A. Gruzdis.

[Atkelta iš 27 psl.]

Skuodo „Bartuva“ iškovojo
teisę žaisti TSRS motobolo
pirmenybių pirmosios lygos
finalinėje grupėje. Šešios ko-
mandos varžėsi dėl vieno
vienintelio kelialapio į aukš-
čiausiąją lygą. Teko tenkintis
trečiąja vieta. Buvo, aišku,
apmaudu — ne taip daug te-
truko, bet...

„Svyturio“ vyrai nenulei-
do rankų. Su dar didesne
energija jie keturis, o kar-
tais ir penkis kartus per sa-
veitę susirenka į treniruotes.
Norą tobulėti, atkaklumą
skatina rūpinimasis komanda.
Dabar švyturiečių kapitonas
TSRS sporto meistras „Liet-
žemūktėchnikos“ rajoninio
susivienijimo autošaltkvi-
Kazys Knieža priekyje savo
vyrų į stadioną važiuoja iš
rajo vykdomojo komiteto
komandai paskirto pastato.
Tiesa, jis dar netobulas. Bet
tik Brazdeikis su Knieža,
tik ir „Laisvės“ vilnionių au-
dinių fabriko darbininkai kan-
didatai į sporto meistrus Je-
ronimas Mikaločius ir Petras
Bružas, tarpkolūkinės statybos

organizacijos vairuotojas
sporto meistras Irmantas Ga-
gilas, žvėrininkystės ūkio
darbuotojas kandidatas į
sporto meistrus Kęstutis La-
pinskas, komandos varlinin-
kas, taip pat kandidatas į
sporto meistrus Pranas Žiub-
rys, vadovaujantis Kretingos
jaunimo sporto mokyklai,
sporto meistras Romas Pet-
rauskas, visas dublerių ko-
lektyvas žino — dabartinės
sąlygos tik pradžia. Ir tai
įkvėpia!

Kaip sunku būdavo anks-
čiau geriausiai ir nepakei-
čiamam motorizuotų futbol-
ninkų draugui — komandos
mechanikui Juozui Žukaus-
kui. Prisiekęs technikos mę-
gėjas daug padarydavo, ATĮ
vadovybei leidus, įmonės
dirbtuvėse. Bet juk į rungty-
nes dirbtuvių nenuveži. Da-
bar gi vyrams skirtas auto-
busas kartu tapo ir dirbtu-
ve ant ratų. Reikia ko —
visada viskas padaroma čia
pat, šalia rungtynių aikštės.
Rajono vykdomojo komiteto
pirmininko pavaduotojo Al-
girdo Daunecko rūpesčiu re-
konstruota motobolo aikštė,

įrengti suoleliai žiūrovams,
paskirtas jau ir plotas pla-
nuojamam motodromui, kuriš
žada būti tarptautinio lygio.
Visa tai skatina. Tačiau bene
labiausiai sportininkus, skir-
iančius pamėgtai sporto ša-
kai visą savo laisvalaikį, įkve-
pia darbovietėse vyraujanti
nuoširdumo, draugiško rūpi-
mosi, paramos atmosfera.
Turbūt dar niekad kretingiš-
kiai taip gražiai nepagerbė
savo sportininkų, kaip per-
nai, baigus sezoną. Daug
gražių žodžių jų adresu pa-
sakė, vilčių dėl netolimos
ateities išreiškė rajono moto-
bolo federacijos pirmininkas,
partijos Kretingos rajono ko-
miteto antrasis sekretorius
Antanas Juozukynas, įteikęs
vyrams apdovanojimus, „Lais-
vės“ fabriko direktorius Al-
bertas Gužauskas, MSV di-
rektorius Valentinas Paspir-
gėlis, daug kitų vadovų. Šito
vyrai tikrai niekada nepa-
mirš. Gėlės, linkėjimai, gar-
bės raštai, dovanėlės, kolek-
tyvų premijos ir, svarbiausia,
tikėjimas komanda, jos atei-
timi — didžiausias švyturie-
čių ir jų nenuilstamo trenė-

rio Vaclovo Brazdeikio, už-
mezgusio jau ir tarptautinius
kontaktus su VDR motoboli-
ninkais, visuomeninės veiklos
įvertinimas.

Kai rūpestis bendras, kai
nuoširdžiai džiaugiamasi dėl
pergalės ir pergyvenama dėl
nesėkmių (kas taip būdinga
sportui), kai visame jaučia-
ma visuomenės parama —
jokie sunkumai nebaisūs. Te-
gul tuo tarpu dar motorizuo-
tų futbolininkų bazė be di-
desnių patogumų, treneris, ku-
ris drauge ir administratorius,
be nuolatinės transporto
priemonės — visa tai laiki-
na. Svyturiečiai žino, kad
šios, kaip ir kitos, problemos
bus išspręstos. Nes tai laiki-
ni, augimo sunkumai. Kretingo-
je, kur motobolas tapo sporto
šaka numeris pirmas, yra
kaip tik taip. Čia nėra sa-
vų ir svetimų rūpesčių. O
tai geri daigai, kurie bend-
romis visų pastangomis ne-
abejotinai duos gražų der-
lių. Želmenys jau yra — ko-
manda iškopė į TSRS čempio-
nato aukščiausiąją lygą.

A. IČIKAVIČIUS

Bulgarijos padangėje

Kasmet vyksta socialistinių šalių sklandymo varžybos, kurios savo svarba tenusileidžia tik pasaulio sklandymo čempionatams. Treti metai šiose varžybose matome ir mūsų sklandytuvą „Lietuva“.

Šių metų socialistinių šalių sklandymo varžybos vyko broliškoje Bulgarijoje, Sumeno aeroklubo bazėje. Sumenas — apskrities administracinis centras, turintis apie 90 000 gyventojų, yra šalies šiaurės rytuose, apie 90 km atstumu nuo garsiojo tarptautinio kurorto Varnos. Nors aerodromas, kuriame įsikūręs vietinis aeroklubs, ir nemažas, bet apjuostas aukštųjų kalnų virtine.

J varžybas susirinko 48 sportininkai iš aštuonių šalių: Bulgarijos, Čekoslovakijos, Kubos, Lenkijos, Rumunijos, Tarybų Sąjungos, Vengrijos ir Vokietijos Demokratinės Respublikos. 15 sportininkų rungtyniavo atviros klasės, o 17 — standartinės klasės sklandytuvais. Rungtyniauvusios 16 moterų skraidė tik standartinės klasės sklandytuvais. Įdomu ir tai, kad varžybų dalyviai skraidė net trylikos tipų sklandytuvais. Rimčiausi sklandytuvo „Lietuva“ varžovai buvo lenkiški „Jantar“, vokiečių „Nimbus-2“ ir anglų gamybos „Kestrel-19“. Sklandytuvus į orą kėlė lėktuvai PZL-101 „Gavron“ — lenkiškas tarybinio lėktuvo JAK-12 variantas.

Mūsų šaliai varžybose atstovavo Eda Laan (Estija) ir Svetlana Timkova (RTFSR), kauniečiai Vytautas Sabeckis ir Levas Parchomcevas iš Maskvos (visi skraidė sklandytuvais „Jantar standart“), o atviroje klasėje — maskvietis Olegas Pasečnikas („Jantar-2A“) ir praėjusių metų absoliutus TSRS čempionas Leonidas Vaskovas iš Ordžonikidzės (LAK-9M „Lietuva“).

Moderni technika, dalyvavimas daug kitų žymių sklandytų žadėjo įdomią ir atkaklią sportinę kovą. Gaila tik, kad oras varžybų pradžioje buvo blogas.

Birželio 1 dieną pagaliau buvo paskelbtas pirmasis pratimas. Reikėjo du kartus apskristi 106 kilometrų trikampį maršrutą. Blogas oras neleido užduoties įvykdyti nė vienam sportininkui (beje, moteris tą dieną visai neskraidė). Nugalėjo F. Matou-

šekas, „Nimbusu“ įveikęs 122 kilometrus. Dar penki sportininkai įveikė 106 kilometrus, apskridę trasą vieną kartą. Jų tarpe buvo ir abu mūsų vyrai.

Ypač dramatiškai susiklostė įvykiai trečią varžybų dieną, kai buvo skrendama 70 kilometrų į tikslą su grįžimu atgal. Sudėtingomis sąlygomis šį 136 kilometrų atstumą per porą valandų pavyko įveikti tik O. Pasečnikui ir vokiečiui P. Klosui. L. Vaskovas pakliuvo audron ir buvo priverstas nusileisti, likus 15 km iki tikslo. Tiesą sakant, žodis „nusileido“ čia netinka — vėjo gūsis taip tėsė „Lietuvą“ žemėn, kad, šį „tūpimą“ mačiusių sportininkų nuomone, iš bet kurio kito sklandytuvo po tokio smūgio būtų likusi tik skeveldrų krūva. Tą dieną audra apgadino net septynis sklandytuvus, bet „Lietuva“ nukentėjo labiausiai.

Mūsų gamyklos autoturistų grupė kaip tik tą dieną pasiekė Sumeną. Vėlai vakare sužinoję šią nemaloną naujieną, nuskubėjome į aerodromą. Sklandytuvo vaizdas buvo liūdnas: skilęs gaubtas, viduryje tarp sparnų ir uodegos — trūkęs liemuo, o svarbiausia — beveik nuplėsti abu eleronai. Įsitikinę, kad suremontuoti sklandytuvą galima, kartu su rinktinės technikais tuoj kibome į darbą. Sekančią dieną ketvirtam pratimui buvo paskirtas ilgesnis maršrutas — 232 km trikampis. Gaila, Leonidas Vaskovas negalėjo startuoti ir prarado daug brangių taškų, nes „Lietuva“ vis dar buvo remontuojama. Jis iš ketvirtos vietos atsідūrė vienuoliktą. Tuo tarpu Olegas Pasečnikas vėl atskrido į tikslą greičiausiai, ir iš penktos vietos pakilo į trečią.

Pagaliau „Lietuva“ sutvarkyta ir paruošta penkto pratimo startui! Dauguma sportininkų, pamatę „Lietuvą“ vėl paruoštą skraidyti, viską mėtė ir subėgo įsitikinti, nejaugi čia tas pats sklandytuvai. Čiupinėjo eleronus, liemens šonus ir, kraipydami galvas, glostė atsparųjį sklandytuvą.

Gaila, penktame pratime reikalai susiklostė labai nevykusiai. Buvo paskirtas 183 kilometrų ilgio trikampis maršrutas, kurį mūsų pilotai pradėjo gana sėkmingai. Nors iškrovoti kuo daugiau taškų, prarastų ketvirtame prati-

me, vertė Leonidą skubėti. Turėdamas nemažą aukščio atsargą, jis buvo įsitikinęs, kad sėkmingai pasieks tikslą, ir dideliu greičiu artėjo prie aerodromo. Iki finišo likus keliems kilometrams, aukščio atsarga katastrofiškai mažėjo ir sklandytuvai staiga smuko žemyn. Sklandytuvai įsiredė į akmenuotą Bulgarijos žemę, likus dviem kilometrams iki finišo linijos. „Lietuva“ ir šįkart išlaikė smūgį. Nuplėštą uodegos ramstį ir sugniuždytą liemens apačią nebuvo sunku suremontuoti. Rytojas dieną „Lietuva“ vėl stovėjo starte, nors atkovoti prarastas pozicijas jau buvo neįmanoma. Tuo tarpu O. Pasečnikas trečią kartą iš eilės laimėjo pratimą.

Šeštąs pratimas buvo pats ilgiausias — 306 kilometrų trikampis, o birželio 8 dieną įvyko paskutinis, septyntasis pratimas — 183 kilometrų trikampio skridimas. Šiuos pratimus L. Vaskovas apskrido sėkmingai, bet pakilti iš vienuoliktos vietos nepajėgė, o O. Pasečnikas, nugalėjęs ir paskutinėje rungtyje, varžybų bendroje įskaitoje užėmė antrąją vietą. Pirmąją atviroje klasėje užtikrintai iškovojo Čekoslovakijos sklandytojas P. Matoušekas.

Standartinėje klasėje pirmas dvi vietas užėmė vokiečiai G. Veberis ir H. Haimanas. Vytautas Sabeckis, atskiruose pratimuose iškovojęs du sidabro ir vieną bronzos medalį, bendroje įskaitoje liko trečioje vietoje. Jo komandos draugas L. Parchomcevas, kaip ir Vaskovas, buvo tik vienuoliktas.

Geriau sekėsi mūsų moterims. Estijos sklandytoja Eda Laan, iškovojo atskiruose pratimuose vieną aukso ir du sidabro medalius, užėmė bendrą pirmąją vietą, o S. Timkova buvo šešta.

Varžybos dar kartą parodė kaip svarbu visiems komandos nariams skraidyti pastoviai, tolygiai. Nors tarybiniai sportininkai iškovojo daugiausia aukso medalių atskirose rungtyse, bendrakomandinėje įskaitoje liko ketvirta. Tuo tarpu lenkai, laimėję vos vieną pratimą ir dukart buvę antri, iškopė į trečią vietą. O nugalėjo Čekoslovakijos sklandytojų komanda.

M. VYTAS

SPARNAI

1978 m. Nr. 3 (40)

LIETUVOS TSR SAVANORISKOS DRAUGIJOS ARMIAI, AVIACIJAI IR LAIVY. NUI REMTI (SDAALR) CENTRO KOMITETO INFORMACINIS BIULETENIS

Eina nuo 1968 m. gruodžio 8 d. keturis kartus per metus

Redakcinė kolegija: Algimantas ADOMENAS, Romas BANKAUSKAS, Petras BRUNDZA, Stasys BRUNDZA, Nijolė GINEITINĖ, Aleksandras IČIAVIČIUS (atsakingasis sekretorius), Aleksandras JONUŠAS, Kazys KILČIAUSKAS (vyriausiojo redaktoriaus pavaduotojas), Savelijus LEVCENKA, Vytautas PAKARSKAS, Rimantas RAKAUSKAS, Stanislas RAMOSKA, Sarūnas SKAPCEVIČIUS (vyriausiojo redaktorius).

Dailininkas

JONAS KLIMANSKAS

Redakcijos adresas:

232600, Vilnius, F. Dzeržinskio g-vė 3, 518 kamb., tel. 75-34-46.

Atiduota rinkti 1978.VII.5. Pasirašyta spausdinti 1978.IX.13. Tiražas 36 775 egz. 4 sp. lankai, 4,82 sąlyg. sp. lanko, 5,92 leid. lanko, 6,12 aut. lanko, leidinio formatas 60×90/8.

Spausdino LKP CK leidyklos spaustuve Vilniuje, Tiesos 1. LV 13975. Užs. Nr. 1947. Kaina 30 kap.

Rankraščiai negrąžinami.

«Спарнай» («Крылья») Информационный бюллетень Центрального комитета Добровольного общества содействия армии, авиации и флоту (ДОСААФ) Литовской ССР На литовском языке

© „Sparnai“, 1978/3

PIRMAME VIRSELIO PSL: dailininko L. Kontrimo montažas

VAIKINAI IR MERGINOS!

JEIGU JŲS MĖGSTATE AVIACIJĄ, DOMITES AVIACINĘ TECHNIKĄ, NORITE IŠBANDYTI SAVO SUGEBĖJIMUS SKRAIDYMO APARATŲ KONSTRAVIME IR STATYBOJE. GERAS SĄLYGAS MĖGSTAMAM DARBUI JŲS RASITE EKSPERIMENTINĖJE SPORTINĖS AVIACIJOS GAMYKLOJE PRIENUOSE.

ČIA KONSTRUOJAMI, STATOMI IR BANDOMI
NAUJI SKLANDYTUVAI, KITA SPORTINĖS
AVIACIJOS TECHNIKA.

[GAMYKLA PRIIMAMI JAUNUOLIAI, BAIGĘ
VIDURINĮ MOKSLĄ, GABIAUSIEJI NORINTIEJI
KELTI KVALIFIKACIJĄ, SU GAMYKLOS STI-
PENDIJA SIUNČIAMI MOKYTIS Į ŠALIES AUKŠ-
TĄSIAS INŽINERINĖS AVIACIJOS MOKYKLĄ.

**KREIPTIS ADRESU: PRIENAI,
KETURIŲ KOMUNARŲ g. Nr. 3,
EKSPERIMENTINĖ SPORTINĖS
AVIACIJOS GAMYKLA**

SPARNAI

KAINA 30 kap.

INDEKSAS 76782

EKSPERIMENTINĖ SPORTINĖS AVIACIJOS GAMYKLA

El. žurnalo variantą parengė:
www.Plienosparnai.lt

